

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poszt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 164.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 6.

Aradi gyáros — hazaáruló.

Szerb miniszter az orosz iga ellen.

Csingtaut bombázzák az angol-japán hadak.

Mai számunk főbb közleményei:

**Megkezdődtek Galiciában
a szövetséges seregek
hadműveletei.**

**Sikeres operációk a Wisz-
tula mentén.**

**Teljesen megvertük az oro-
szokat Uzsoknál.**

**A német-francia harctér-
ről ma nem adtak ki hi-
vatalos jelentést.**

**Olaszországot a semleges-
ség megtörésére csábítja
Anglia.**

**Szerbia végromlásán ke-
sergő miniszter.**

**Német haditörvényszék el-
kobozta egy hazaáruló
aradi gyáros vagyonát.**

Uj vértanuk.

— Az aradi vesztőhelyen bucsuzó harcos gondolatai. —

Arad, október 5.

Holnap hajnalban indulót fujnak az szredtrombitások és nekünk el kell masirozni, föl a havas Kárpátok felé, amely fehér és zöldes-fekete erdőkoszorúval olyan lehet, mintha valami szép öreg aggastyánnak — az ezer esztendő Magyarországnak — gyönyörű fejét övezné eza dus őszülő hajkorona. Mielőtt átadnám lelkemet és testemet a hazánk védelméért megindult, a rángerőszakolt fonséges harcnak, mielőtt ifju magyar szivemet átjárhatná az oroszok gyilkos golyója, eljöttem Hozzátok a magyar szent szabadság örökké élő Vértanuihoz. Eljöttem arra a helyre, amelyet hatvanöt esztendővel ezelőtt a ködös őszi hajnalon szentté avatott a zsinóros atilla alól fölbugyanó meleg véretek harmatja. Kijöttem ide, kibarantoltam a hervadó ős sápadt avarján, kijöttem ide, ahol minden fonyadó, futó akác levél a ti szivetek forró szavát hallatja, a ti ajkatok hősi némaságáról regél. De nemcsak én vagyok itt, hanem gondolatban, érzésben velem vannak mindazok a bajtársaim, akik most indulnak dacos elszántsággal és mindenre kész lángoló honszerelémmel. Velem vannak a szerb fiúk is, akik gyűlölettel, megvetéssel gondolnak azokra a beestelen testvéreikre, akik árulói lettek nagy ügyünknek, de akik Damjanich János önfeláldozó hazaszeretéből tanulták meg, hogyan kell meghalni a magyar szabadságért. Itt vannak a német ajku, de magyar szivű fiúk is, akiket Schweidel, Leiningen hősi példája sodort a mi táborunkba, abba a táborba, amelynek jelszava: győzni, vagy meghalni, de élve nem görnyedni az idegen járom alatt. Itt vannak velem, mellettem va-

lamennyien, akiket egy szebb, nagyobb szerűbb jövő tüzes gondolata egyesített, mint hatvanöt esztendővel ezelőtt titeket, aradi vértanuit az epedő hazaszeretetek.

Máskor is, egyébkor is álltunk mi már itt őszi esőben, mosolygó napfényben, levett kalappal, a szemünkben a szenvedés könnyeseppjével, lelkünkben a fájdalmas érzések fekete hullámaival. Máskor is térdeltünk mi már az aradi vesztőhely ama földdarabján, amelynek minden rögéből — ha megbolygatjuk azt — úgy sugárzik fölénk a ragyogó emlékek tündöklő fénykévéje, mint az ősi regék szerint a földből kiálló Atilla kard hegyén lángolt föl a misztikus, erők világitó tüze. Minden esztendő októberében itt van a magyar nemzet lelke, elzarándokol ide, hogy megtisztuljon a bünöktől és erőt szivjon magába a végtelen küzdelemhez. De ezelőtt egészen más érzésekkel léptünk a Golgota földjére. Ezelőtt mindig telve volt a lelkünk fájdalommal, megadással és — valljuk be! — tele volt a szivünk a gyűlölet keserűségével amaz ismeretlen erők ellen, a melyek elragadták tőlünk hőseinket. Ne tagadjuk: ezelőtt minden igaz érzésű magyar katonának az volt a legtitkosabb vágya, hogy egyszer szembe kerüljön azzal a láthatatlan, azzal a félelmes ellenséggel, amely megfosztotta a nemzetet a tizenhárom tábornoktól. Jól tudtuk mi valamennyien, hogy ez képtelen vágyakozás, lehetetlen sóvárgás a léleknek, mert hiszen azok, akik az októberi nagy tragédiát alattomos mesterkedésükkel előidéztek, már régen a föld mélyén porladoznak s egyetlen egy síncs az élők sorában.

De ezt a lenyűgöző érzést, ezt a fátyolosan csillogó ábrándot ma, az új szabadságharc forró napjaiban lelkünk csodálatos megújódása cseréli föl. A bensőnkől úgy elszállott a gyűlölet és fájdalom érzése, mint nyári hajnalon a vetés fölött szállongó harmat, amikor a nap tüze hirtelen ráront. Hiányzik már lelkünkől a harag ama nép ellen, amelynek sorából a mi, azóta kimúlt hóhéraink származtak. Most már nem érzünk irántuk haragot, mert testvéreinknek kell tartanunk őket, testvéreinknek, akik velünk egyesülnek abban az izzó gondolatban, amely a reánk törő igazi nagy ellenség elpusztítására serkent bennünket s amely titáni erőt ad a mi karunknak. Nagy szívű, dicső királyunk birodalmának népei között nincsenek már ellenségek, hanem csak az érzések közösségében összeforrott testvérek vannak, akik győzni akarnak, vagy fölröppenni a dicsőség birodalmába az aradi tizenhárom mellé — új vértanuknak.

Hadseregünk veszteségei.

19. számú veszteséglajstrom.

(Kiadták 1914. október 1-én.)

(Rövidítések magyarázata: gy. e. = gyalogezred, sz. = század, h. = honvéd, husz. = huszár, tűz. = tüzér, drag. = dragonyos, ul. = ulánus, táb. = tábori, neh. = nehéz, á. = ágyus, lov. ü. = lovas üteg, oszt. = osztály, üt. = üteg, hat. = határ, vad. = vadász, zla. = zászlóalj, L. = Landver, s. = sebesült, el. = elesett, fog. = hadi fogságba került, tart. = tartalékos, pót. = póttartalékos, gyal. = gyalogos, őrv. = őrvezető, szakaszv. = szakaszvezető.)

Tisztek:

Albrecht József hadnagy 24. L. gy. e. 1. sz. s. Anderle Ferdinánd százados 8. gye. s. Aulich Pál lovag százados 38. gye. suly. s.

Badonivac György százados 2. b.-h. gye. el. Bató József hadnagy 24. vad. e. (Budapest 1888) s. Baumann József százados 30. gye. s. Beer Rudolf százados 2. b.-h. gye. el. Belcsák Károly t. hadnagy 28. vad. e. s. Berger Agost t. kadett 7. vad. e. s. Berger Károly főhadnagy 46. gye. s. Biergotsch Oszkár százados 78. gye. s. Binder Lajos hadnagy 24. vad. e. s. Blaschke hadnagy 6. népf. gye. 6. sz. s. Bogner Mihály t. kadett 94. gye. s. Bogucki Szaniszló lovag 11. táb. tar. e. 2. o. s. el. Böhm Rudolf hadnagy 8. táb. ágyus e. el. Bohrer Tamás zászlós 9. táb. ágyus e. 4. üt. (Klagenfurt, 1887) s. Bönisch Frigyes hadnagy 8. táb. ágyus e. 5. üt. el. Brabeck József főhadnagy 6. vad. e. 1. sz. s. Braun Ede tart. zászlós 30. gye. s. Bucowski Alajos zászlós 35. L. gye. s.

Chotovinsky Gombos Jaroszlau százados 94. gye. s. Csutkowski János t. kadett 30. gye. el. Camola János főhadnagy 30. vad. e. 5. sz. s.

Deutseh Izidor őrnagy 6. gye. könnyen s. Dobrez Quirini százados 30. gye. s. Doerfler (a sematizmus szerint Doerfer) Rudolf főhadnagy 9. árkász-e. 4. sz. s. Dömény Lajos dr. hadnagy 31. magy. kir. népf. gye. 2. sz. el. Dorotka Agoston alezredes 28. vad. e. s. Dörwald János hadnagy 2. b.-h. gye. s. Dosousil József t. hadnagy 8. gye. s. Drobny Károly t. zászlós 24. L. gye. 6. sz. s. Dvoracek Antal főhadnagy 93. gye. el.

Eiselt Ernő t. zászlós 42. gy. e. s. Eisner Artur százados 7. vad. e. s. Elek Akos hadnagy 24. vad. e. s. Embert Guidó főhadnagy 81. gy. e. 7. sz. s. Ergerth Károly főhadnagy 24. L. gy. II. gépf. o. s.

Falusi István hadnagy 31. magyar királyi népfelkelő gyalogezred 1. száz. (Győr) s. Faistmantel Oszkár lovag t. hadnagy 7. vad. e. el. Felzmann Ferenc t. zászlós 38. gye. sulyos s. Fischer Tivadar t. hadnagy 7. vad. e. s. Fogascher Miksa főhadnagy 68. gye. sulyos s.

Folperth Hugó főhadnagy 28. vad. e. s. Forster János főhadnagy 8. táb. ágy. e. s. Frank Jenő hadnagy 30. vad. e. 1. sz. (Linz 1892.) s. Frankl Sándor t. zászlós 38. gy. e. s. Fritsch Leó százados 13. vad. e. s.

Galen Kristóf gróf főhadnagy 7. drag. e. s. Gleichweit Adolf százados 14. hegyi tűz. e. 4. üt. s. Giacasa Vencel t. kadett 23. L. gy. e. s. Golinski Ferenc főhadnagy 30. gye. s. Gottweis János t. kadett 20. gy. e. s. Grass Rudolf hadnagy 13. vad. e. s. Grebenc Ottó t. zászlós 2. b.-h. gye. seb. Gregora Vencel t. hadnagy 3. gy. e. 2. sz. s. Greiner Armin hadnagy 31. magyar királyi népfelkelő gyalog ezred s. Grob-ben Vilmos t. kadett 13. vad. e. s.

Hammer Ödön hadnagy 24. L. gye. 6. sz. el. Hanser Jenő t. hadnagy 68. gy. e. el. Haslinger tart. zászlós 4. gy. e. 15. sz. s. Hauszsurter Károly zászlós 9. táb. ágy. e. 4. üteg s. Hein Gusztáv hadnagy 11. táb. tar. e. 2. oszt. s. Herlt Brunó hadnagy 30. vad. e. 3. sz. s. Hermansky Ferenc t. hadnagy 17. gye. 3. me-neitzászlóalj s. Hayer Rudolf százados 24. L. gye. 8. sz. s. Grabcik Alajos t. kadett 93. gye. s. Hübner Ferdinánd százados 13. vad. e. el. Hula Ferenc hadnagy 30. gy. e. s. Hula Károly főhadnagy 7. vad. e. s.

Irblich Viktor százados 20. gy. e. suly. s. Jankó Károly hadnagy 1. magy. kir. honvéd táb. ágy. e. könnyen s., Jirka Rudolf főhadnagy 94. gy. e. el., Jung Mór t. kadett 24. L. gy. e. 8. sz. s., Jungwirth Miksa hadnagy 9. táb. ágy. e. 1. üt. s.

Kadlec Vencel t. hadnagy 6. vad. e. 1. sz. s., Kail Gusztáv t. zászlós 11. táb. tar. e. 2. oszt. s., Kaiser Jenő hadnagy 24. L. gy. e. 2. sz. s., Kandric Bálint t. kadett 2. b.-h. gy. e. s., Karl József százados 24. vad. e. s., Karlic Miklós hadnagy 78. gy. e. 16. sz. el., Kauzynyk Károly t. kadett 32. táb. ágy. e. 3. üteg (Lemberg 1889) s., Kavcic Ede hadnagy 94. gy. e. 3. sz. s., Kawinek Rajmund hadnagy 35. L. gy. e. s., Keiter Frigyes százados 101. gy. e. el., Kieslinger Albrecht t. hadnagy 30. gy. e. el., Kirchner Herman hadnagy 42. gy. e. s., Khau Mátyás hadnagy 30. gy. e. s., Klein Károly őrnagy 26. gy. e. el., Klettlinger József százados 10. gy. e. s., Kliegl József hadnagy 26. táb. ágy. e. 2. üt. s., Krausz Károly százados 30. gy. e. s., Krusche József hadnagy 14. hegyi tűz. e. 3. üt. s., Krynicki János t. kadett 30. gy. e. s., Krystanowski József t. kadett 30. gy. e. s., Kuhn Herbert t. zászlós 7. vad. e. s., Kutschera Károly t. hadnagy 94. gy. e. s.

Langer Hugó főhadnagy 14. hegyi tűz. e. 6. üt. s., Langer Lajos t. kadett 38. gy. e. suly. s., Laub Mózes t. hadnagy 30. gy. e. s., Lechner Vilmos százados 38. gy. e. suly. s., Lehl Richard t. hadnagy 17. gy. e. 3. mzlóalj s., Leist András százados 28. vad. e. s., Lokozynski Román kadett 11. táb. tar. e. 2. o. s., Likar János dr. tart. hadnagy 78. gyal. e. 16. sz. seb.

Macal Rudolf t. hadnagy 30. gy. e. s., Machala Ferenc t. zászlós 11. táb. tart. e. 2. o. s., Macoun Wladimir főhadnagy 30. gy. e. hadifogságba jutott, Maier Róbert t. hadnagy 78. gy. e. 11. sz. s., Malek Frigyes hadnagy 8. u. e. el., Marschowsky Károly főhadnagy 13. vad. e. s., Marzi Ignác százados 93. gy. e. s. Mathes Pál százados 9. táb. ágy. e. 3. üt. s., Maurer Valtér főhadnagy 8. táb. ágy. e. 1. üt. el., Maurin Wladimir hadnagy 7. vad. e. s., Méró Ferenc t. hadnagy 68. gy. e. el., Moro Viktor t. hadnagy 7. táb. ágy. e. s., Mostovy József t. zászlós 30. gy. e. el., Milkovic József főhadnagy 78. gy. e. 2. gépf. o. s., Mayer Ferenc t. kadett 2. dr. e. s.

Nasch Jenő t. kadett 68. gy. e. suly. s. felseisi lovag, Nechay Jenő főhadnagy 1. m. kir. honv. táb. ágy. e. 1. üt. könnyen s. Nedecezi-Nedecky Rudolf főhadnagy 18. m. kir. népf. gy. o. el., Niemetz Ferenc százados 94. gy. e. 3. sz. s. Novak Szaniszló hadnagy 93. gy. e. s.

Oczenski László zászlós 30. gy. e. el. Oha-rek Emil főhadnagy 93. gy. e. s.

Panovsky Rudolf főhadnagy 93. gy. e. s. Parsch József t. hadnagy 94. gy. e. s. Pattermann Lipót t. kadett 24. L. gy. e. 2. sz. s. Pazar János t. kadett 68. gy. e. suly. seb. Per-

mayer Artur hadnagy 24. vad. e. (Kismarton, 1888) s. Péter Frigyes százados 7. dr. e. s. Pistecy Alajos t. hadnagy 30. gy. e. s. Pivnicka Károly százados 35. L. gy. e. s. Platzer Frigyes százados 78. gy. e. 6. sz. s. Plzak Hugó hadnagy 94. gy. e. s. Polacek Gusztáv t. hadnagy 7. vad. e. s. Poltnigg Róbert t. hadnagy 7. vad. e. s. Poppi Károly vezérkari százados 6. gy. hadosztály könnyen s. Posslet Ferenc t. zászlós 26. táb. ágy. e. 4. sz. s. bährenthali Praxa György százados 94. gy. e. s. Przedzimirski Emil lovag főhadnagy 32. táb. ágy. e. s. Pult Ede hadnagy 24. L. gy. e. 9. sz. s. Putz József százados 68. gy. e. el.

Nemes Rabl Ödön ezredes 30. gy. e. s. Rädler Károly t. hadnagy 30. gy. e. s. Radó Aladár t. hadnagy 68. gy. e. el. Ramm Albart t. zászlós 94. gy. e. s. Regius Jenő százados 8. táb. ágy. e. 1. üt. el. Reisinger Ferenc t. kadett 42. gy. e. el. Richter Ernő kadett 26. táb. ágy. e. 1. üt. s. Richter Ferdinánd főhadnagy 37. gy. e. s. Richter Károly zászlós 26. táb. ágy. e. 1. üt. s. Ries János t. hadnagy 30. gy. e. s. Rogger Oszkár t. hadnagy 78. gy. e. 7. sz. s. Rohr Viktor hadnagy 23. L. gy. e. s. Roller Alfonz hadnagy 8. vad. e. 3. sz. s. Romer János lovag ezredes 32. táb. ágy. e. s. Roscher Adolf főhadnagy 28. L. gy. e. el. Roth Mihály alezredes 93. gy. e. el. Rubritius Gusztáv főhadnagy 6. vad. e. 2. sz. s. Ruif Adolf t. hadnagy 20. gy. e. suly. s. sanedoli nemes Ruzicic Fülöp százados 2. b. h. gy. o. s. Ryvola Guido hadnagy 30. gy. e. s.

Schaniel Ottó főhadnagy 30. vad. e. 4. sz. s., Scherack Antal főhadnagy 24. L. gy. e. 8. sz. s., Schmatzer Ferenc t. zászlós 7. vad. e. el., Schmidt Ferenc százados 24. L. gy. e. 2. sz. s., Seifert Gusztáv t. kadett 14. hegyi tűz. e. 3. üt. s., Seka Ottó t. zászlós 7. táb. ágy. e. s., Seliger Gusztáv főhadnagy 94. gy. e. s., Semic Károly főhadnagy 30. vad. e. 2. sz. (Trieszt, 1886) el., Semm József t. zászlós 30. gy. e. s., Schmitt Ottó százados 13. vad. e. s., Schubert Pál százados 8. táb. ágy. e. 2. üt. el., Schwerwacher Tivadar dr. t. hadnagy 7. vad. e. el., Schwingel Antal zászlós 24. L. gy. e. 2. sz. s., Siege Rudolf kadett 26. táb. ágy. e. 1. üt. s., Siegert Frigyes t. kadett 26. táb. ágy. e. 4. sz. s., Simel Ferenc őrnagy 86. gy. e. suly. s., Sindelar János százados 24. L. gy. e. 3. sz. s., Singer Miksa t. hadnagy 7. vad. e. s., Sisinacky Artur százados 30. gy. e. s., Spanic Ferenc t. zászlós 16. gy. e. 2. sz. s., Spiesz Hugó főhadnagy 11. táb. t. e. 2. o. s., Springer Brunó t. hadnagy 32. táb. ágy. e. 3. üt. s., Standenath Rudolf dr. t. főhadnagy 6. táb. ágy. e. s., Stanlieki Adám százados 81. gy. e. 8. sz. s., Stefczyk Tádé kadett 11. táb. t. e. 2. o. s., Stetz Vilmos hadnagy 28. vad. e. s., Sukharda József főhadnagy 30. gy. e. s., Swaten Ottó százados 10. gy. e. el., Szytkiewicz József t. hadnagy 30. gy. e. s., Szytkiewicz Mihály t. hadnagy 30. gy. e. s.

Tepser Ferenc százados 7. vad. e. s., Teufelhart Lipót főhadnagy 24. L. gye. 9. sz. s., Fischer Rudolf t. kadett 94. gy. e. s., Tobiaszek Ferenc t. kadett 24. L. gy. e. 12. sz. s., Tom-masch Lipót t. kadett 24. L. gy. e. 5. sz. s., Török János dr. t. hadnagy 28. vad. e. s., Turányi Károly t. kadett 78. gy. e. 14. sz. s.

Umanszky Szaniszló kadett 30. gy. e. s., Ungár János t. kadett 30. gy. e. el., Urbán Ferenc alezredes 97. gy. e. (Pilsen 1887.) el.,

Veszits Lajos százados 46. gy. e. s., Vilam József t. zászlós 8. gy. e. el., Voima János t. zászlós 28. vad. e. el., Vozka József t. hadnagy 30. gy. e. s., Wasel v. Wattingau őrnagy 6. népf. gy. e. s., Watterich Albert alezredes 8. gy. e. s., Weber József százados 10. gy. e. s., webenau Weber Norbert vezérkarhoz beosztott főhadnagy 10. táb. ágy. e. el., Wesely Károly százados 85. gy. e. el., Wilhelm Alfréd t. kadett 1. gy. e. el., Winkler Alfréd t. hadnagy 93. gy. e. s., Wolf György t. kadett 71. gy. e. 6. sz. s., Wresnig Konrád főhadnagy 78. gy. e. 6. sz. s., Wünsche t. zászlós 42. gy. e. s., Wurzian Alfréd dr. lovag t. hadnagy 2. neh. t. e. s.

Zajic Rudolf zászlós 30. gy. e. s., Ziegler Ernő főhadnagy 2. dr. e. s., Zippe Vilmos százados 16. L. gy. e. 6. sz. el., Zorn Walter hadnagy 8. gy. e. el., Zwanovec Ede dr. t. zászlós 13. vad. e. s.

20. veszteség lajstrom.

(Kiadták október 2-án.)

Tisztek:

Ackermann Emil tartalékos zászlós 25. gy. e. elesett. Abt Albin hadnagy 25. gy. e. seb. Anesini Viktor hadnagy 26. gy. e. seb. Angyal Iván kadett 26. gy. e. seb.

Broser Károly főhadnagy 85. gy. e. elesett. Bagi Zoltán hadnagy 26. gy. e. seb. Baltres Jenő főhadnagy 25. gy. e. seb. Bayer Gyula százados 92. gy. e. seb. Bochesa Tódor főhadnagy 29. vadászászlóalj seb. Bokotey Tódor tartalékos kadett 85. gy. e. seb. Boleman József tartalékos zászlós 26. gy. e. seb. Brason Félix főhadnagy 16. honvédegy. e. s. Bulyovszky hadnagy 32. vadászászlóalj seb.

Charwat Károly hadnagy 22. népfelk. gy. e. seb. Chmel Mór főhadnagy 100. gy. e. seb. Cibulka Károly százados 16. L. gy. e. seb. Czisberger József tartalékos kadett 29. vadászászlóalj seb. Czorny Viktor főhadnagy 22. népfelk. gy. e. seb.

Derlik tartalékos zászlós (Perlik is lehet) 90. gy. e. seb. Deutsch Jenő hadnagy 25. gy. e. seb. Drottef Hermann hadnagy 25. gy. e. s. Dukász tartalékos kadett 26. gy. e. s.

Eilmaj tartalékos zászlós (Pálmay István is lehet) 48. gy. e. seb. Engelmann Emil tartalékos hadnagy 3. gy. e. seb.

Falhaber Ottó főhadnagy 22. népfelk. gy. e. seb. Fenzel András tartalékos hadnagy 29. vadászászlóalj seb. Frumenzi Rudolf tartalékos kadett 32. vadászászlóalj seb. Franke Rudolf tartalékos hadnagy 3. gy. e. el.

Gallina Károly főhadnagy 29. gy. e. seb. Gray Árpád tartalékos kadett 85. gy. e. seb. Gazda Antal zászlós 22. népfelk. gy. e. seb. Gensbaur József százados 3. gy. e. seb. Gerl Tódor zászlós 16. L. gy. e. seb. Glasz Ferenc százados 29. vadászászlóalj seb. Niko v. Goryzsi hadnagy 22. népfelk. gy. e. seb. Gyarmatly László százados 85. gy. e. seb.

Hack András főhadnagy 16. honvédegy. e. elesett. Honeczy Károly főhadnagy 25. gy. e. elesett. Hornof József főhadnagy 22. népfelk. gy. e. elesett. Hadia Konstantin alezredes 34. gy. e. seb. Haerberle Károly főhadnagy 25. gy. e. seb. Haftner zászlós 29. vadászászlóalj seb. Hanker Ottó százados 41. gy. e. seb. Hauska Károly százados 25. gy. e. seb. Hegyi Zsigmond tartalékos zászlós 25. gy. e. seb. Heinz Lajos főhadnagy 29. vadászászlóalj seb. Hell Lajos tartalékos kadett 26. gy. e. seb. Henselmann Ervin tartalékos hadnagy 29. vadászászlóalj seb. Heyer Ottó tartalékos hadnagy 3. gy. e. seb. Hienz József hadnagy 85. gy. e. s. Hruscha Richárd százados 25. gy. e. seb. Huszthy László főhadnagy 85. gy. e. seb.

Issovits Gusztáv főhadn. 1. bosnyák gy. e. s. Jedlicka Vince 16. Landw. gy. e. s.

Kisa Lajos hadn. 25. gy. e. s. Köglér Jenő hadn. 29. vadászalj s. Kopesai Elemér százados 26. gy. e. s., Kovács Jenő zászlós 26. gy. e. s., Krista János főhadn. 23. tüzérez. s., Krupa János tart. hadn. 16. honvéd gy. e. s., Kupa József tart. zászlós 90. gy. e. s., Kurzel tart. hadn. 8. lovashadoszt. s., Kupper tart. zászlós 90. gy. e. s., báró Kutschera Károly hadn. 6. hegyi tüz. e. s., Klinkó Károly tart. kadett 85. gy. e. el., Kölber Károly tart. kadett 85. gy. e. el., Kott Károly százados 49. gy. e. el., Krupka Antal hadn. 8. népfelk. gy. e. el.

Dr. Lachmann Manó hadn. zászlóaljadjutás 3. népfelk. gy. e. s., Lakatos László hadn. 25. gy. e. s., Langer Guidó hadn. 16. Landw. gy. e. s., Lusztallner Zoltán tart. kadett 6. hegyi tüz. e. s., Laufer tart. hadn. 25. gy. e. s., Lesnyák Emil főhadn. 15. honv. gy. e. s., Ltolo tart. hadn. (helyesen Stolle Ferenc lehet) 92. gy. e. s.

Magyar Manó tart. kadett 85. gy. e. s., May Tivadar százados 6. hegyi tüz. e. s., Magyar Valér százados 85. gy. e. s.

Nachtmann János őrnagy 8. honvéd gy. e. s. Nagy Bertalan százados 25. gy. e. s. Neuroth Alfréd tart. kadett 32. vadászalj. s. Nováky Samu tart. hadn. 85. gy. e. s.

Osobliwy János főhadn. 1. bosnyák gy. e. s. Pálmay István tart. zászlós 48. gy. e. s. Pavel Konstantin tart. kadett 85. gy. e. s. Payer Károly százados 85. gy. e. s. Perlik János tart. zászlós 90. gy. e. s. Pflug Hermann hadn. 5. táb. ügyez. s. Pirkner Ernő százados 32. vadászalj s. Plehan Viktor tart. hadn. 26. gy.

e. s. Pokorny József hadn. 22. népfelk. gy. e. s. Pokorny Konrad dr. tart. hadn. 48. gy. e. s. Poludniwosky Kázmér tart. kadett 16. Landw. gy. e. s. Pothorn Walter főhadn. 92. gy. e. s. Proszták Szaniszló 16. Landw. gy. e. s. Péchujfalui Péchy Aladár százados 85. gy. e. el. Preisinger János tart. zászlós 3. gy. e. el. Puskás Ferenc tart. katonai állatorvos hadtestmunicioipark-parancsnokság el.

Reinprecht zászlós 85. gy. e. s. Relics Milán százados 25. gy. e. s. Rendicek (?) tart. zászlós 90. gy. e. s. Rezek Ottó tart. zászlós 1. bosnyák gy. e. s. Rohn József tart. hadn. 16. honvéd gy. e. s. Rozanic Károly főhadn. 32. vadászalj. s. Rücker Ede tart. zászlós 1. bosnyák gy. e. s. Rerkó János tart. hadn. 85. gy. e. el. Riegel Antal hadn. 22. népfelk. gy. e. el.

Schadl Ernő dr. tart. hadn. 26. gy. e. s. Schenfler Antal százados 8. népf. gy. e. s. Schilcher Hubert főhadnagy 25. gyalogezred megsebesült Schmidt Ottó főhadn. 1. gy. e. s. Schneider Károly 25. gy. e. s. Schuszier Róbert hadn. 22. népf. gy. e. s. Seipl Károly tart. hadn. 49. gy. e. s. Seiser Ottó főhadn. 88. gy. e. s. Sekera Dobrosław tart. hadn. 16. Landw. gy. e. s. Silbert Ottó tart. hadn. 25. gy. e. s. Sonnenberg Henrik tart. hadn. 85. gy. e. s. Stimakovic Zvonimir hadn. 25. gy. e. s. Strohschneider Adolf főhadn. 26. gy. e. s. Suchy Rudolf százados 85. gy. e. s. Sugár (Schwarz) Henrik tart. kadett 85. gy. e. s. Sykora Kamillo hadn. 16. honv. gy. e. s. Szathmáry József százados 85. gy. e. s. Székely Sándor tart. kadett 85. gy. e. s. Székely Samu hadn. 29. vadászászlóalj s. dr. Szilasi Odón tart. hadn. 29. vadászászlóalj s. Siegfried Tomas főhadn. 85. gy. e. s.

Tiechtl Hugó százados 25. gy. e. s. Tóth Lajos tart. kadett 85. gy. e. s. dr. Trinczer Károly tart. hadn. 85. gy. e. s. Trappel János százados 49. gy. e. el.

Uhl Vencel tart. kadett 92. gy. e. s. Ungermann Frigyes főhadn. 29. vadászászlóalj s. Vancsó Oszkár tart. kadett 26. gy. e. s. Vassányi Albert hadn. 29. vadászászlóalj s. Veigl Rudolf 16. Landw. gy. e. s.

Wurza Brunó tart. hadn. 40. gy. e. s. Weiss Rudolf tart. hadn. 85. gy. e. s. Weyroch Antal tart. kadett 16. Landw. gy. e. s.

Ziegler József tart. zászlós 26. gy. e. s. Zlatohlavek Ede őrnagy 92. gy. e. s.

Jutalom aradi főtáplálókknak. A Weitzer bizottság ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével tartott ülésében ítélte oda az alapítványnak kamataiból a feltalálók részére kijelölt jutalmakat. A pályázók közül Stegl Andor királyi iparfelügyelő szakjelentése alapján Zubor Andor tb. főjegyző előadó három aradi iparost hozott javaslatba: Ceiler Ferencot, a Ceiler és Szathmáry gyár művezetőjét szerszám és munkagépeken eszközölt javításokért, egyszerűsítésért, célszerű és hasznos találmányokért, Millig Mátyást, a fa- és fémipariskola főművezetőjét, szerszámgyépezésért. Hönig Ottót szivattyukészítőt, nagy csapatgy. nagy hengerfúró satu találmányért. A bizottság az 1000 korona segélyt 8 részre osztotta. A önállósításra felvett segélyt, minthogy a háborús viszonyok nem alkalmasak önállósításokra és csak új, de foglalkozás nélküli műhelyek létesülnének nem adták ki. A bizottság javaslatot dolgoz ki, miként volna a kisipar a fel nem használt kamatból folyó évben támogatható s ezt a közgyűlés elé terjeszti.

Adományok. Az elmúlt hét folyamán a Kara Győzőné felügyelete alatt álló a fa- és fémipariskolában elhelyezett kórházba a következők adományai folytak be, mely adományokért hálás köszönetét fejezi ki a kórház vezetősege. Széchenyi Géamalom, Szerinka Ilonka, Koch Mórné, Barthos Domokosné, Prokopetz József, Ma-

sanskerné, Bácskai Ferencné, Sámson Izsóné, iltól Adler Andor, „Atlantica”, Kotilla József, Krupa Sándor, báró Neuman Alfrédné, Barát László, Ösv. Dávidovics Izrahelné, Assód Jánosné Nagyvarjasról. Tiszta Gyula, Jánosné, Matzky Károly.

Aradi királyi ügyész hősi halála.

(Török János dr. elesett.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 5.

A halvány remény utolsó sugára is végső löbbant. A hivatalos kimutatásnak akartunk hinni és azt olvastuk ki belőle, hogy Török János dr. az aradi ügyészség fiatal, rendkívül szimpatikus tagja, csak sebet kapott a haza dícső védelmében. Azt hittük, hogy még az élők sorában van és meggyógyulása után visszatér vidáman, babérral koszorúzva és mindenkivel ismét szeretve, tisztelve. A sors nem így akarta.

A becsület mezején vérzett el dícső hazája szent védelmében az a városzserte nagy rokonszenvet élvezett s szép karriér előtt állott fiatal állami tisztviselő, akinek elhunyt a legösszintébb részvételt keltő Arad előkelő társadalmában.

Török János dr. aradi királyi ügyész az általános mozgósítás idején vonult be, mint tartalékos vadászhadnagy. A déli harctérre vezényelték és különösen legutóbbi harcainkban vette ki részét hazánk védelmében. A becsületlen szerbek elleni offenzívánkban számos alkalommal kitüntette magát csodás bátorságával és bámulatosan éles ítélőképességével, amelyvel a legbonyolultabb helyzetekből mindig megtalálta a kivezető utat. Szeptember tizenhatodikán a szerbiai Pricinovicnál harcolt csapatával, amikor egy golyó horzsoló sebet ejtett a bal karján.

A bátor katona nem ment el a kötőhelyre, nem hagyta el a haromezőt, amelyet vére áztatott, hanem egyik közlegényével a kézi kötő eszközök segélyével bekötöztette sebeit és tovább küzdött, ment... ment a gyűlölt ellenség földjén előre...

Három napig tartott még Török János dr. nagyszerű küzdelme az orgyilkosok ellen. Szeptember 19-én a leghévesebb tüzharc közepette golyót kapott a halántékába és mozdulatlanul terült el a sok hős magyar véréből megszentelt ellenséges földön. Még azon a napon elhantolták a magyar bátorság példaképét, aki megsebesülten is úgy teljesítette kötelességét, ahogyan lelkiismerete azt ráparancsolta. Török dr. ama cselekedete, hogy megsérült állapotban sem hagyta ott az ezer veszéllyel teljes harc színterét, azt dokumentálja, hogy amilyen példás szorgalmu és ambiciózus tisztviselője volt a békében a magyar államnak, ép oly kötelességtudó katonája lett a rákeresztelt háborúban dícső hadseregünknek.

Török dr. elhunytáról értesítette a vadászászlóalj parancsnoka az aradi pótkeretparancsnokságot és Nachtnébel Odón városi főmérnök családját. Az elhunyt ugyanis két esztendővel ezelőtt vezette oltárhoz a főmérnök kedves és művelt leányát, Nachtnébel Erzsikét és a legboldogabb frigyben egyesült a két szerető sziv. A pótkeret parancsnokához küldték Török dr. értéktárgyait, s arról értesítették a Nachtnébel családot, hogy azokat ott átvehetik. A főmérnök ma át is vette amaz apró kis tárgyakat, amelyeket a hős tiszt emlékéhez méltó kegyelettel ereklyeként fogja majd megőrizni Török János dr. mélyen sujtott hitvese.

Hazaáruló zimonyi szerb kereskedők.

— Katonailag befoglalt vagyonok. — A gyógyszerész büne. — Felakasztott postamesternő. — Agyonlőtt orvos. —

* Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, október 5.

Több ízben beszámoltunk azokról a hivatalos eljárásokról, amelyeket a katonai és polgári hatóságainknak kellett megindítaniuk, hogy a nagyszerb álmoktól elbolondított délvidéki szerb lakosságot kijozsanítsák. A szerb hadsereg csufos kudarcral végződött rabló kalandozásai alkalmával arra számított, hogy katonai szempontból nevétséges betöréseit majd politikai tökére váltja és az ország déli részein lakó szerb polgárságot valami kalandba rántja magával. Néhány község kivételével a délvidék nyugodt maradt és azokat, akik megfélemlkezve arról, hogy ez ország legszirosabb földjén gazdagodtak meg, árulókként hűtlenségen érték, elretentő példaképen *statáriális uton* kivégezték. Ismeretesek ezek bünei, a hatóság leplezetlenül elmondotta, hogy a haza eme gonosz gyermekei nem az őket dédelgető és jólétben tartó édesanyjának, hanem a legádázabb ellenségnek siettek segítségére. Unnepnap gyanánt várták a Száván áttört szerb katonák érkezését, terített asztalokat diszitettek fel a mi földünkre érkezett rablóhadnak tiszteletére. Golyó és akasztófa lett a bárük.

A megtorlás munkája azonban még nincs befejezve. Még lesújtásra készen áll az a kéz, amely vasöklével összefog morosolni mindenkiket, aki az ország érdekei ellen marészol botor fővel és gonosz szívvvel gondolkodni, vagy cselekedni. Hatóságaink kérelhetetlen szigoruban van még, hogy az ország méltóságos haragját éreztesse a hazaárulókkal.

Ismeretes, hogy Zimonyban is megjelent egy szerb katonai csapat, Gyukits őrnagy vezetésével és rövid ideig tartó lumpolás után véres fővel menekültek vissza a szerbek házájukba. Menekült, akit katonáink golyói le nem terítették, vagy akit katonáink el nem fogtak. A zimonyi lakosság példás magaviseletet tanusított. Míg Gyukits katonái egyetlen céljukat, hogy végre egyszer tisztességesen jólakhassanak, el nem érték — mert a szerb stratégia végső célja igazán nem lehet más — a polgárság hősi önmegtadással rendet tartott, tudva, hogy a szerb dicsőség addig tart, amíg az első bakazsinóráját meglátják Petár király vitézei, akik, mint egy katonai hatóság hivatalos aktusából megállapítható, Zimonyban is csak árulás, magyar földön meggazdagodott gazemberek hűtlensége folytán tudtak muló kalandozásukra talajt nyerni.

Zimonyi szerb kereskedők, egy gyógyszerész és több iparos voltak azok, akik a betört szerbokat mint testvéreket fogadták és nekik szolgálatukra állottak. Árulói voltak a mi szent ügyünknek és a királygyilkosok nemzetségét segítették tetteikkel és tanácsal. A bünlajstromuk össze van állítva, a hatóság ismeri őket és a veséjüket is.

Tudták, megérezték a gaz árulók is, hogy közeleg a leszámolás órája. Érezték már a hurkot a nyakuk körül. Amikor a szerb komitácisik vezetésével futásnak eredt a pezsgőtől lerészegedett szerb horda, maga közé fogta a zimonyi cinkosait és átsegítette azokat Szerbiába. Legnagyobb részt kereskedők, akik magyarországi nagykereskedőknél vásároltak, nekik maradtak adósok, a magyar hitelezők pénzét tartották meg. Azonban a hitelezők sem nézték tétlenül ezt a gazságot. A zimonyi dandár parancs-

noksághoz fordultak segítségért és a katonai hatóság belátva, hogy a magyar kereskedelem nem károsodhatik véges-végig a hazaáruló zimonyi kereskedők gaztette miatt, dícséretet érdemlő erélyvel és előzékenységgel tett meg mindent, ami hatalmában állott, mint ezt egy hivatalos kommuniké tudtul adja:

„A déli harctér eseményeinek hatása alatt több szerb nemzeti-ségű kereskedő Zimonyból Szerbiába szökött át. Ilyenek: *Illits Koszta rövidárúkereskedő, Ninkovics L. rövidárúkereskedő, Jelovac testvérek fűszer- és bőrkereskedők, Markovics P. István rövidárúkereskedő, Ljubica P. Tivadar ügynök, Popovics Péter kézműárúkereskedő, Miksics Koszta fűszer-, rövidáru- és porcellánkereskedő, Nikolics Krisztina malomtulajdonos, Petrovics A. G. játékkereskedő, Zsivkovics Sándor utóda Zsikovics Száva szabó, Bocarski testvérek fűszer- és csemege kereskedők, Petrovics Brankó fűszerkereskedő, Szrbijanac Milán szabó, Lazu D. Zsivana vendéglős, Benko gyógyszerész, Illics Milán papirkereskedő és nyomdász. A Budapesti hitelezői védegyelet a zimonyi dandárparancsnokságnál kieszközölte ezek vagyonának lefoglalását és a hitelezők érdekében volna, ha követeléseiket a védegyeletnél sürgősen bejelentenéik.*“

Ott Belgrádban, Szerbiában, méltó helyükön vannak a királygyilkosok cinkosai, akiket meg fognak találni vitéz katonáink, amikor bevonulva a Karagyorgyevicsok székvárosába rejtekhelyeikből fogják a napvilágra kihuzni a magyar nemzet eme fattyuit, hogy kiirtsák őket kedves testvéreikkel egyetemben.

Mikor Zimonyból kivertük a szerbokat és visszatért a polgári élet is a maga békés medrébe, a Vöröskereszt hőselkü ápolónői, akik egy pillanatra sem hagyták el helyüket, folytatták áldásos tevékenységüket és a Zimonyba szállított újabb sebesülteket ápták. Gyógy-szerre volt szükség és a katonai hatóság a megszökött Benko gyógyszerész üzletét nyitatta fel és onnan utalta ki a szükségességeket. Az üzletben nem volt minden, ami kellett, a pincében levő raktárakba is le kellett menni. Találtak ott gyógyszert, kötszert és — titkos telefont, amelynek a vezetőke a föld alatt rejtőzött és vitt a Száván át Szerbiába.

A délvidék megtisztításában résztvevő egyik tartalékos tiszt mondotta el a következőket:

— Egy fél szakasszal engem küldött ki a zászlóalj parancsnok a csapat kvártélycsinálójául. Egy szerémségi falun kellett átmennünk, hogy a Száva partjára érjünk le. Másnap ismerve a környéken történeteket, a legnagyobb óvatossággal indultunk utnak, amely egy or-

száguton vezetett a faluhoz. Noha tudtuk, hogy ittrekedt komitácisik huzódtak meg a mérföldekre terjedő kukoricásban, bátran haladtunk előre, mert a komitácisik nagyobb csoportokba nem verődik össze és három-négytől nem félték az én katonáim. El is érkeztünk minden baj nélkül a faluba, ahol az utcákon egy élő lelket sem találtunk. A lakosság nagy része gazdag sváb, kisebbik fele szerb. Beállítottam a bíróhoz, azt nem találtam a helyén, de a kisbírótól értesültem, hogy a község jómódu polgárai elmenekültek, mert a kukoricásban megbújt komitácisik éjszakánként bejöttek a falvakba és sarcolták a közönséget, megöléssel fenyegetve azt, aki nem adott nekik enni és inni valót. A komitácisiknak az odaváló szerbek jelölték meg azokat a házakat ahol rabolhatnak, az odaváló szerbek mutatták meg azokat az istállókat, ahonnan jószágot köthetnek el és vihetik titkos utakon le a Száva partjára a várakozó derenglyékhez. A bírótól a póstára mentem, abban a hiszemben, hogy annak személyzete a helyén maradt. Be nyitottam a hivatalba, nem találtam senkit.

A hivatalos helyiséget egy üvegajtó választotta el egy másik szobától. A lefüggönyözött ablaktáblán megjelent egy női alak árnyéka. Hirtelen egy gondolat villant át az agyamon. Meglapultam és lélekzet visszafojtva hallgatóztam, figyeltem. Nem vett észre senki. A női árnyék eltűnt, ellenben női hangot hallottam. Tudok szerbül és ezért borzadva értettem meg, hogy a másik szobában valaki a telefonon át valahová azt jelenti, hogy a faluba éppen most vonult be egy fél szakasz katona, egy tiszt vezetésével és valószínű, hogy ez csak elővédje egy érkező truppnak. Megmondotta, hogy milyen a hajtókánk és hogy a kisbírótól úgy értesült, hogy tudnak szerbül. A vér hűlt meg a szívemben. Nem volt sok idő a gondolkodásra. Behívtam öt bakát, akikkel fogyerit a puskára tétíttem és berontottunk a szobába. A postamesternőt találtuk ott, aki egy ruhaszekrényből telefonált. Ez mindent megmagyarázott. Az öt szorongony végére került az áruló bestia, akit az emberaim a postaépület udvarán még fel is akasztottak.

A legelvetemültebb vadállat sem vetemedhetik annyira, mint az az ember, aki a beteg megsebesült katonával szemben érezteti az erejét. Az ellenségtől is humanizmust vár a mai kor, mennyire megkövetelhetjük ezt attól az orvostól, aki itthon a saját népének fiait van hivatva gyógyítani, segíteni. A magasztos orvosi hivatásnak is van hiénája. Hála Isten, csak egyetlenegy, de az pératlanul áll talán a világtörténelemben.

Az egyik boszniai kórházban azt a szomorú tapasztalatot tették, hogy az oda került sebesültek közt feltűnő nagy a halálozás. Volt rá eset, hogy könnyű sérüléssel bekerült katona is elpusztult egy-két hét alatt. A betegek zugaolódni kezdtek, az orvos csitította őket, de a dolog mégis eljutott a felsőbb katonai hatóság fülébe. Minthogy az orvos jó hírben állott a környék lakosságánál, nem gondoltak arra, hogy talán nem áll hivatása magaslatán, ellenben más irányban fogtak gyanut, amely rövid időn megdöbbentő bünt leplezett le. A szerb nemzeti-ségű polgári orvos, aki a sebesült katonákat kezelte, valósággal meggyilkolta őket. A vizsgálat adatai szerint dirakte megfertőzte a sebeket. Az emberi nyelvben nincs szó, amelylyel ezt az embert jellemezni lehetne. Letartóztatták, a rövid ideig tartó fogságban örült-séget szimulált. Statárialiter kivégezték.

Harcoló testvér hadbainduló öccséhez.

Érdekes levelek a harcterekről. — Sebesülthordó, akít nem fog a golyó.

Agyonlőtt szerb kémek. — Az elhagyott ház gazdájának izenete.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 5.

A kültösi izraelita papnak, Markovics Sámuelnek két fia is hordja a császár kabátját: az egyik, aki a fővárosban hivatalnok, mint a háziereid tartalékos zászlósa harcol lenn a déli harctéren a háboru kitörése óta, a másik pedig egyéves önkéntes és most készül a harcok mezejére. Megkapóan érdekes az a levél, amelyet a csaták tűzét már megállott testvér küldött a harcmezőről a hadbaindulást, tüzkérésztiséget váró öccséhez.

— Csak ma jutok hozzá — írja október másodikán kelt levelében a zászlós — hogy szeptember elsején irt kedves leveledre válaszoljak. Sajnos, nem áll elegendő papir rendelkezésemre, hogy gondolataimat kellőképp leirhassam. Köszönöm, hogy értesítettél a világháboru eseményeiről, de ugy az Aradi Közlöny, mint a Pester Lloyd jár nekem és naponta még is olvasom a négy nap előtti eseményeket, a legújabb híreket pedig radio útján megkapjuk.

Hogy a lelkesedés nagy, azt elhiszem, magam is tapasztaltam, amikor lejöttem. De meg fogsz lepődni, ha leírom neked, hogy Boszniában még nagyobb lelkesedést láttam, mint otthon. Minden boszniai állomáson, ha késő éjjel, kora hajnalban érünk is oda, a leglelkesebben, szeretettel fogadtak. És most képzeld el a mi lelkesedésünket! Emlékezel még arra a napra, amikor nyilvánvaló lett a háboru kitörése. Azt hiszem, ép úgy mint én, mindnyájan lelkesedve siettünk királyunk hívó szavára a zászló alá. Két nap alatt készen voltunk az indulásra Aradon. Türelmetlenül utaztunk, vágyódtunk a csatamezőre és mintegy azt kívántuk: bár látná királyunk az ő hűséges katonáit, amint rohannak az ellenségre.

Nem is váratott ez sokáig magára. Először tizenkét emberrel őrátra küldtek ki. Fényes nappal indultunk utnak és sikerült rövidesen látatlanul az ellenség közelébe jutni és feladatokat elvégezni. Azután sorba jöttek az ütközetek. Őt ütközetben vettem részt, amit állandóan magammal hordott Feldflasche-emon feljegyeztem. Hogy mily lelkesedéssel harcolunk, azt le sem írhatom! Nekem eddigi eredményem, hogy legelőször léptettek elő zászlóssá. — Tisztjainkról csak a szeretett hangján tudok írni. A feszes zubbony alatt nemesen érző, melegen szerető szívek és mondhatom, hogy szívükön viselik a reájuk bizott legények gondját. Jó magam is minden egyes katonát úgy tekintek, mintha gyermekem volna és ütközet után szakaszomat féltő gonddal vizsgálom meg: együtt vannak-e, nem esett-e bajuk és bizony elszorul a szívünk, ha egyik-másik fiunk hiányzik! Te ezeket az érzéseket még nem ismerheted, de majd ha résziveszel a harcban, te is ugy fogsz érezni, mint én. Mikor előremegyünk és látjuk egyik-másikat ottmaradni és csak megyünk előre, nem nézve se jobbra, se balra — ez a legrosszabb érzésünk! Minden bizalmunk a sebesülthordókban van és ezek meg is állják derekasan a helyüket. Van köztük egy, akiről csak a legnagyobb csodálattal és hálával beszélünk. Moss István a neve és már őrvezetővé léptettek elő. Valóságos ördög. Szontul hiszi, hogy őt golyó nem találhatja és a leggyilkosabb golyózápor közepette szaladgál a csatamezőn, keresve a sebesülteket. Beköti gyorsan a vérző

sebeket, vállára kapja a magával tehetetlen és viszi biztos védett helyre az ápolókhoz és orvosokhoz, aztán rohan vissza a tűzvonalba. Sebesülteink kilenven százalékát egymaga hordta ki a tűzből.

De egy kissé eltértem attól, amiről leginkább akartam írni. Hozzád van egy pár szavam, mint most bevonult katonához. Sokkal fogékonyabb a te lelked, sokkal jobban szereted hazánkat, semhogy hozzád buzdító szavakat intézzek. Nem, nem is arról akarok írni. Ellenkezőleg: az eszedhez apellálok, hogy lángoló hazaszereteted szülte fiatalos fellángolásodban ne tedd ki életedet oktalanul a könyörtelen halálnak.

Légy hős, bátor, amint szeretett jó szüleink ezt balékn oltották, de amellelt vigyázz! Sosem habozva, a kitűzött feladat értelmében cselekedj, de emellelt ne rohanj oktalanul veszedelembe. Gondold meg lépésed, a kedvező helyzetet használd ki, hadd most a filozófiát, foglalkozzál, amig időd engedi a katonadolgokkal. Áldjon isten édes öcsém, segítsen meg téged és adjon erőt elviselni a nehéz fárado-makat, amelyekhez — bár tested edzett — nem szokhattál hozzá. Sose veszítsd el önbizalmaidat és hidjél az igazság diadalában.

Festőművész a háboruban.

Zádor Imre gépüzemigazgató testvére az ismert festőművész, aki a déli harctéren a Boszniába betört ellenséget kiverő csapatoknál küzd, hosszabb levélben számol be eddigi háborus tapasztalatairól.

— Jelenleg ugynevezott tüzérségi fedezet vagyok — írja — és az ütégnek, amelyhez csapatommal beosztottak, parancsnoka egy tüzér kapitány régi ismerősöm, Pésten egy házban laktunk. Szolgálatom mellette így csak kellemes lehet. Jelenleg egy szerb pokrócon fekszem, amelyet még Szerbiában harácsolami téli takaróul, egy hegy csúcsa megett. Fent a hegyen ágyúink állanak és nagyokat bömbölnek. Határbiztosító szolgálatot végzünk és ha a szerbek odaát mutatkoznak, közéjük lövünk. Mi is voltunk odaát, nyolc napot töltöttünk Szerbiában, azután visszajöttünk és most más, fiatalabb csapatok dolgoznak ott. Nekem elég kényelmes dolgom van; sokat lovagoltam, néha napi 10—11 órát is.

Persze mindenről le kell itt mondanom, amit kultürember nélkülözhetetlen szükségletnek tart. Amióta Pestről eljöttem talán kétszer-háromszor vetkőzhettem le, éjszakára — ha nem vagyunk veszélyeztetetebb helyen — a cipőmet tehetem le. A földön alszom, ha jól megy: sátor alatt, de nem mindig lehet felütni. Mosdani az időjárás szerint szoktunk. Most például egy hét óta állandóan esik, hideg van és meggondoljuk, amig megmosdunk. Különbem sem „Feldmässig“ a mosakodás. Persze valamennyien szakált eresztettünk, mert borotválkozni még kevésbé lehet, mint mosdani. Legkellemetlenobbek az esték, korán sötétedik és ilyen nagy erdőben, mint ahol most is vagyunk, nem igen gondoskodtak villanyvilágításról. Táborüzet gyújtunk, melegedni próbálunk és hét óra felé aludni megyünk. Bizony nagy dolog a háboru s különösen furcsa érzés, amikor bajtársakat, akikkel állandóan együtt voltunk, egyszerűen kilőnek közülünk.

Skizskönyvet hoztam magammal, de nem érzek semmi hajlandóságot a rajzoláshoz. Inkább naplót vezetek és azt hiszem már is sok érdekes dolgot jegyezhettem fel. A hangulatom egyébként a lehető legjobb. Hogy milyen harcias vagyok: leginkább bizonyítja, hogy mialatt Szerbiában voltunk: hét elfogott szerbet lövtem agyon. Mindjárt első nap egyszerre hármát, akik a hátunk mögött fényjeleket adtak honfitársaiknak a mi tüzérségi állásainkról. A többieket pedig azért, mert a házukban fegyvert, municiót, meg egy megölt magyar baka holmiját találtam. Odaát különben mindenki ellenünk van, minden házban lehet katonai felszerelést találni s így a legnagyobb lelki nyugalommal lehetett minden elének kerülő embert föbe lövetni.

A lámpán függő levél.

A galíciai harcokban résztvett aradi tartalékos tiszt egészen különös levelet küldött hozzátartozóinak. A levélben egy német szövegű levél fényképmásolata van, amelyhez a következő — ugyancsak sokszorosított, tehát nyilván hivatalosan engedélyezett — magyarázat ad felvilágosítást:

Brief gefunden im Kriegsjahr 1914. Monat September in einem verlassenen Hause von Welczadolna (Galizien) auf einer Lampe hängend. Nach Hause gebracht von Hans Gessler Leutenant im Auto Corps.

(A levél 1914-ben, a háboru évében, szeptember havában találtatott Welcza-Dalna galíciai helység egyik elhagyott házában a lámpára függesztve. Elhozta: Gessler Hans, az automobilsapat hadnagya.)

A lámpára akasztott levél így hangzik:

An unsere Einquartierung! Das ganze Haus stellen wir zur Verfügung unserer lieben Öster. Ung. Militär. Alle unnützen Möbel sind in einem Zimmer. Was an Betten u. Pölstern wir besitzen, ist in allen Zimmern aufgestellt. In den grossen Körben bei der Küche ist Bettwäsche. In den Ofen Kontitürs u. Kompote für Kranke. In der Speisekammer lassen wir Nahrungsartikel; Hühner, Enten bitte abschlachten lassen, stehen zur Verfügung. Im nächst liegenden Garten sind Gemüse u. Kartoffeln. Diese Strohgedeckte kleine Hütte im Garten (gleich neben Haus) ist der Eiskeller. Bitten alles während den Einquartirung zu benutzen. Bitten aber auch um mögliche Schonung des Hauses.

Im Keller ist auch etwas Wein für die Kranken. Grüss Euch Gott. Hoch Oesterreich-Ungarn!!!

(A hozzánk beszállásolt katonákhoz!) Az egész házat a mi derék osztrák-magyar hadseregünk rendelkezésére bocsátjuk. A felesleges bútordarabok az egyik szobában vannak. Ami ágy és vánkos birtokunkban volt: elhelyeztük a szobákban. A konyhában levő nagy kosárban van az ágynemű. A tüzhelyen sütemények és befőtt a betegeknek. Az éléskamrában élelmiszereket hagyunk. A tyukokat, kacskákat tessék levágni. A közeli keriben van fozelék és burgonya. A ház mellett levő kis szalmafedelű kunyhó a jégverem. Kérjük, használjanak föl a beszállásolás alatt mindent és kérjük, hogy lehetőleg ne bántsak a házat. — A pincében van bor is a beteg számára. Isten éltesse önöket. Éljen Ausztria-Magyarország!

A háborus időket jellemző levélhez a fényképmásolat küldője nem is fűz kommentárt. Hiszen talán mondani sem kell, hogy az ismeretlen, nyilván oroszok elől elmenekült emberek kérelme teljesült és a beszállásolt katonák a legnagyobb rendben hagyták el a vendéglátó gazda nélkül is barátságos házat.

Visszaszorítják szövetséges seregeink az orosz Galiciában

(Sikeres operációnk az északi harctéren. — Az oroszok teljes veresége Uzsonánál. — Törökország támad a Kaukázusban.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest, október 5.

Kedvezően harcolunk Galiciában.

Teljesen megvertük az oroszokat Uzsonánál.

Budapest. (Táviroda. Sajtóalbizottság engedélyével.)

Hadműveleteink Orosz-Lengyelországban és Galiciában igen kedvezően haladnak előre. Német és osztrák-magyar csapatok harcolva ellenséget Opatow és Klimontowtól Wisztula felé erőlyesen visszavetették.

Kárpátokban oroszok uszoki szorosnál teljes vereséget szenvedtek.

Az oroszok Máramarosban.

Szatmár. (Cenzurálva.) Ideérkezett menekültek, akik még csak tegnap hagyták el körül uton Máramarosszigetet, elmondták, hogy az oroszok megállottak a város körül és nem nyomultak előbbre. Magát Máramarossziget városát csak kisebb csapatok tartják megszállva, amelyek nem bántanak senkit. Szöllősy Antal polgármester érdeklődik, hogy a városban maradt lakosság megőrizte nyugalalmát.

Az oroszok pénteken Nagybooskó felől érkeztek Máramarosszigetre. Nagybooskó néhány épületét, köztük a templomot, megrongálta az ágyúzás.

Szombat reggel jelentek meg az első orosz csapatok Máramarosszigeten, ahol Dobay János helyettes polgármester, miután a város előkelőségeivel tanácskozott és arra az elhatározásra jutottak, hogy békésen viselkednek az ellenséggel szemben, az orosz parancsnok előtt jelentkezett. A város polgárai közül senki sem érintkezett az orosz tiszttel és minden ezzel ellenkező hír valótlán és így nem igaz az sem, hogy a máramarosszigeti rabbinus a szentírással kezében jelent volna meg az oroszok előtt.

Harok Máramarosban.

Huszt: (Cenzurálva.) Csapatunk felvonulása máramarosi területen befejeződött és haladéktalanul megkezdődött offenzívánk az oroszok ellen. A küzdelem folyamatban van és Tarackkőzön Máramarosszigetről északnyugatra tegnap délelőtt véres ütközet volt, amelyből az orosz sereg óriási veszteségekkel vonult vissza. Seregeink, a melyek az orosz invázió színhelyén már elhelyezkedtek, a legjobb auspiciumok között veszik fel a harcot, mert pozícióik kitűnőek.

Bereg megyében az oroszokra nézve szintén súlyos vereséggel végződő támadást intéztünk az ellenség ellen Polena és Aklos között.

Huszt: (cenzurálva.) Csapatunk összpontosítása és elhelyezkedése a legkedvezőbb pozíciókban befejeződött és minden beavatott helyen a legjobb reményekkel néznek az orosz invázió visszautasítása elé. Bereg megyében a már említett helyeken kívül Kocsitolep és Szászoka között szintén voltak ütközetek, amelyek reggeltől délig tartottak. Munkácsiak mondják, hogy egész odáig hallatszott az ágyú dörgése. Maga Munkács városa nyugodt, annál is inkább, mert az oroszok ellen küldött tüzérsg már visszaérkezett Munkácsra, miután feladatát nagyszerűen megoldotta. Az alispáni hivatal jelentést kapott, hogy Bereg vármegyébe betört oroszok csapatainknak minden maradványait is kivonták már a vármegyéből. — Polena és Aklos közt támadást intéztünk határvédő seregeink ellen, át akarták törni annak frontját, azonban véresen visszaverték őket. Csapatunk állandóan üldözték a visszafelé vonuló oroszokat és annyira erőlyes volt az üldözésük, hogy közben igen sok foglyot és zsákmányt ejtettek. Hivatalosan jelentik ki, hogy azok a kisebb orosz csapatok is, amelyek Bereg vármegye más részeiben is mutatkoztak, át vannak kergetve a szorosokon és a megye teljesen meg van tisztítva az ellenségtől.

Szerb miniszter hazája végről.

Budapest: (Táviroda. Sajtóalbizottság engedélyével.) A Südslavische Korrespondenz jelenti Nisből: Giata exminiszter szerkesztésében megjelentő Kereskedelmi Közlöny következő szenzációs cikket hozza:

Vakon követtük az orosz politikát, amely pedig csak rabigát hozhat ránk, mint a lengyelekre és ukrainaiakra. Ezek végső erőfeszítéssel akarják lerázni az orosz igát és mi meghajlunk az orosz moloch előtt. Országunk felülva! Kétségbeesünk! Artatlanok holttestei borítják a csatateréket. Mi megmaradtunk kétségbeesésben felkiáltunk: hogyan fog ez végződni? Nem látunk kivezető utat a rettenetes helyzetből. Milán király sóhaját véljük hallani, aki intett bennünket, hogy meddig mehetünk, akinek intését azonban nem fogadtuk meg.

Vérfürdő Macedóniában.

Szaloni, október 5. Gavgeli környékén több napon át harc folyik, amelyben a szerbek, különösen Szeremine mellett jelentékeny veszteségeket szenvedtek. A felkelők visszavonultak, amikor jelentékeny szerb megerősítő csapatok érkeztek. A szerbek ezután az egész környéken rettenetes vérfürdőt rendeztek és a török és bolgár lakosság közül senkit sem kíméltek. (Bud. Tud.)

Ultimátum Törökországnak.

Berlin. (Cenzurálva.) A Vossische Zeitung római jelentése szerint az angol nagykövet interjúban kijelentette, hogy a hármass entente a Dardanellák megnyitását ultimátum formájában követelte Törökországtól.

Flottademonstráció Törökország ellen.

Róma. A Corriere d'Italia-nak jelenti Konstantinápolyból: Az orosz Fekete-tengeri flotta a Boszporushoz közeledik és az angol közepentengeri flotta francia hadihajókkal megerősítve az Egei tengeren cirkál. Ez a flottademonstráció a Boszporus és a Dardanellák előtt a török kapitulációk megszüntetésének következménye és azzal a céllal történik, hogy Törökországot megfélemlítse és kényszerítse az entente-hatalmak ellen követett politikájának megváltoztatására.

Törökország megtámadta Oroszországot?

Szofia: A Dnevnik jelenti Konstantinápolyból, hogy a kaukázusban néhány nap óta kisebb csatározás folyik a török és orosz csapatok között. A törökök 8 orosz tisztet és 80 közembert ejtettek hadifogságba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Okt. 6. Disszoldás. Hadak útja.

Szerda: Takarodó.

Csütörtök: Katonadolog.

Péntek: Nemtudomka.

Szombat: Ferenc József azt üzentő és Akik itthon maradtak.

A legújabb harctéri felvételek az Apollóban.

— A nyugati harctér háború epizódjai. —

Ebben a válságos időben a kinematográfia is fontosabb feladat jutott. Az operatőrök most nem a színpadok mögött dolgoznak, hanem fölvevő gépeikkel a harcstereket keresik fel a történelmi jelentőségű felvételeket készítenek azokról a harctéri epizódokról, amelyek szorosban bolygatók a nagy világháborúba.

Aminék a bemutatásához csak hozzájárult a hadvezetés, azt mind láthatjuk az Apollóban tiszta, eredeti felvételekben. Az eddig bemutatott háború képek is rendkívül közel esnek az érdeklődésünkhöz s a közönség mohó kíváncsisággal nézte végig a történelmi jelentőségű felvételeket, de a keddi új sorozatot még fokozottabb érdeklődés előzi meg, mert ekkor a nyugati harctér nagy eseményeinek epizódjai kerülnek az Apolló színház publikuma elé.

Berlin és Bécs valósággal tombolva fogadta a nyugati harctérnek eme klasszikus felvételeit, a melyeken többször láthatjuk magát diadós szövevényes fejedelmünket, Vilmos császárt is. A német kézre került Belgiumból, a Páris ellen törő német seregek táborából s a győzelmi mámorban ujjongó Berlinből valók az új sorozat nagyjelentőségű felvételei.

Az Apolló-színház büszkén mondhatja, hogy a vidéken elsőnek mutatja be a legújabb harctéri felvételeket. Három napon keresztül maradnak műsoron az új felvételek s egy többfelvonásos esedékes keleti regével egy műsoron kerülnek vetítésre. Tekintettel a műsor nagy tartalmára, kedden, szerdán és csütörtökön az előadások 5, 7 és 9 óra-kor kezdődnek. Az előrelátható óriási érdeklődésre való tekintettel az előadások nem folytatódhatnak. Csak előre lefoglalt helyek tartatnak fenn.

* Október 6 a színházban. Ünneplő előadás van ma az aradi Nemzeti színházban az egész személyzet részvételével, az előadást megelőzőleg. Prolog és néma képek és 1848. a Hadak útja kerül színre. Takarodó (a porosz katonák) kiváló német színű kerül holnap színre színházunkban. A világháború ismét aktualitást tesz a kiváló darabot Budapesten a Vig-színházban egy hónap előtt huszszor került most színre. Csütörtökön a Katonadologban lép fel Pataky és Rontay, pénteken Diósy Nusi a Nemtudomkában.

* A három unokánév. (Kiváló o'asz színű az Urániában.) Egy minden tekintetben kiváló sláger mutatott be tegnap a színház. Egy nagyon kedves történet ez, telve drámai fordulatokkal és hatásos jelenetekkel. A közönség élénk érdeklődése közepette pergott le a gazdag nagybácsi történet, ki Amerikából eljön a nagy vizen át, hogy rokonait meglátogassa.

— A németek Belgium át. Hiteles belga harctéri felvételek II. sorozata az Urániában. A színház, miként az osztrák-magyar harctérrel úgy a német harctérrel is hiteles felvételeket szerezett be a legelső forrásból. Ezek a felvételek csak azt mutatják be, amit a hadvezetés hadtaktikai okokból a helyszínen felvenni enged. Mindaz, ami a németek diadalmas bevonulása után Belgiumban történt, történelmi hűséggel van megörökítve a filmen, amely egyúttal demontálni is fogja a német hadviselés kegyetlenségéről és sikertelenségéről elterjesztett koholmányokat. 5

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

* Európa és egyes államok háború-térképei Kerpelnél kaphatók. 114

Északi seregeink harcvonalában.

(Hadtudósítás Galiciából. — Biró Lajos a főhadiszállásáról. — A nagy harc előestéjén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 5.

Két nap előtt röviden jelentettük, hogy a sajtó hadiszállásról előbbre viszik több csoportban a haditudósítókat, hogy közelebb láthassák a tűzvonal előtt történőket. Az első csoportban tette meg az utat Biró Lajos a Pester Lloyd hadi tudósítója, aki most érdekesen számol be a látottakról lapjának a következő cikkben:

— Főhadiszállás, október 4. este fél kilenc. Autóknak berobog az etappe-főparancsnokság udvarába, ahol egész sereg autó és benzintartály áll. A gép teleszivja magát benzinnel, ismét kikanyarodik a kapun és két perccel utóbb megáll egy egészen egyszerű ház előtt.

— Mi lehet béke idején ez a ház? Lehet, hogy kaszárnya, vagy inkább bírósági épület. Most sem sokba változott normális időkben megszokott külseje. Egyetlen őrszem áll az egyik kapunál, a katonák mellett egy szál esendőr és a kocsiuton néhány autó. A szürke ház az otthona az operáló hadsereg főparancsnokságának. A milliós hadsereg óriási szervezetének minden idegszála itt fut össze.

A szürke háznak ma csöndes napja van. Ép most ért véget az ebéd. Cigaretázó, beszélgető tiszték jönnek kifelé. Sorokban élénk örvendezéssel látunk német tiszteteket is. A békés épületből előkerül Hoehn ezredes is, a sajtóhadiszállás parancsnoka; autóra száll és utnak indul. Nyomába iramodik a mi autók is. A város nyugodt, de mindamellett szokatlanul élénk az autók, szekerek, katonák forgalmától. Amikor a város elmarad mögöttünk, akkor sem változik ez a kép: az országuton véget nem érő sorban haladnak a járművek. Paraszt-szekerek, tipikus falusi kocsik. Hetek óta járnak hiven seregeink nyomában. Együtt van a szekérhadseregben a monarchia minden népfaja. Az echós szekerek ponyvafedele alá húzódik a szekér gazdája, vagy a kocsis, akit hazulról küldtek háborús fuvarba. Stájerországiak hajtják jóléplált, nehézkes, hidegvérű lovaikat, lengyelek, alacsony hegyi lovacskáikat, románok kócos, sovány gebéiket. Majd esontos magyar parasztlovak sora kerül szembe velünk. A szekerek oldalára szegezett táblácskán olvasható a tulajdonos neve. Egész sereg pest-megyei szekér; Dunavarsány községből valók. Ez az élelmet szállító trón. Nyomában jár a municions trón, azután husz nehéz szekéren egy katonai hid pontonjai. Közben egy uton levő tábori kórházzal is találkozunk, majd ismét municions kocsik jönnek, azután megint parasztszekerek, újra parasztszekerek, vég nélkül parasztszekerek. Az autó meg-megtorpan mögöttük, elébük vág, hogy rohanásában egy újabb szekérsor akadályához érhesse.

— Számolni kezdtem a szekereket. Szerencsésen fölviszem hatszázig, akkor abba is hagyom. Fáraszt. És még mindig újabb szekérszlopok bukkannak föl, összeszorulnak, egymásra tolnak, de aztán nyugodtan folytatják utukat. Hová mennek? Ők maguk sem tudják. Fatai szekérszlopok vezényszava irányítja az utjukat. A tiszték között sok a pesti ismerős. A rengeteg szekéráradatban messésen tartanak rendet. De a tiszték is csak utjuk legközelebbi célját ismerik, azt a helyet, ahová még ma, minden esetre el kell jutniuk. A járművek ezreinek tulajdonképeni rendeltetési helyét csak az az óriás agyvelő ismeri,

amely a város szürke házában magába gyűjti az idegszálakat és az egész szervezet számára gondolkodik, munkálkodik.

— Az ut mentén erdő húzódik és az erdő fái egy vékony drót fut ágról-ágra, fáról-fára: a tábori telefon finom idegszála. A másik oldalon egy szántóföld közepén a szikratávíró antennái nyulnak az ég felé. A főhadiszálláson is láttunk ilyen antennákat. Vajon működnek-e ebben a pillanatban? Milyen híreket adnak és visznek a villamos hullámok? Milyen híreket hoznak keletről, Przemysl felől? A nagy agyvelő, amely mögöttünk maradt, tudja mindezt. Itt pedig nem kell, nem szükséges senkinek tudnia. Itt csak egy tudnivaló van: menni előre, előre, egyre előre.

— Ha a magasból, repülőgépről lepillanthatna valaki, abban a meggyőződésben lenne, hogy az országot megmozdult. Mint gigászi élőlény, mint óriáskigyó, mint óriási folyam gördül, halad, nyomul előre. Am ez a folyó, ez az óriási lény apró lényekből áll. A férfiak, akik itt szekerekkel haladnak, megacélozódtak. Sokan fáradtnak látszanak, de valamennyien egészségesek. A lovakat hamarabb megviselik a fáradalmak, mint az embereket. Az utszéli árokban itt-ott lóhullák hevernek — szegény, egyszerű áldozatai a háborúnak. A szekérszlopok azonban hiány nélkül mennek előre. Előttünk, mögöttünk, jobbra-balra szekerek, mindenhol szekerek, örökké szekerek.

— Most azonban menetelő gyalogsági csapatokkal találkozunk. Egy galíciai ezred menetszázada. Öröm nézni a legényeket, milyen pompások, kitűnők. Igazi elsőosztályú anyag, nem látszik meg egyikén se, egy pillanatra sem, hogy a második hadron legényei.

— Keresztüljárunk egy kis városkán. A lakosság a kapuban ácsorog és bámulja a szakadatlan áradatot. De mintha gyér lenne a lakosság. Erre már oroszok jártak és a városka népének jó része elmonekült előlük. A kapukon, az ablakokon mindenütt szentképek függnek, olcsó olajnyomatok, leginkább a szent Szűz képe. Ez a fölszerelés arra az esetre készült, hogyha az oroszok egyszer visszakérnének ide. A Szent Szűztől várják a védelmet azok, akik képét védőpajzsának kifüggesztették. A képek ott vannak, azonban a szent Szűz más védelmet is adott azoknak, akik hozzá folyamodtak.

— Egy következő városka főterén megpillantjuk vezérkara közepén a volt kassai hadtestparancsnokot, Boroevics tábornagyot, aki most egyik seregünk parancsnoka.

— Most autók zakatolnak előttünk. Az egyikben Frigyes főherceg, a főparancsnok és ifjú trónörökösünk, Károly Ferenc József. A főhadvezér és a magyar trón örököse türelmesen várják, amíg a szekerek káoszában, amelybe a mi autók is belekeveredett, utat enged. Amint az ut megnyílik, autók zihálva keresztetik a mi utunkat és eltűnnek északi irányban.

— Messze fölünk, köröskörül északra és keletre állanak katonáink. Ezen a területen seregeink a szövetséges német sereggel működnek együtt. A generalissimus és a trónörökös éppen a csapatát egyik fontos pontjára sietnek. A helység lakói büszke örvendezéssel ismerik fel őket. A szent Szűz, akire számított-

tak, ezekkel a fegyverekkel védelmezi meg őket!

— Autóknak továbbra elhagyott táborhelyek mellett. A mező csillog az elszórt üres konzerves dobozoktól. Itt-ott még tüskös drótfonadékok láthatók. Gondosan kiasott lövészárkok. Művészettel megcsinált, ágakkal, levelekkel elrejtett állásai a nehéz lövegeknek. Az ágyuk azonban már nincsenek rejtekükben, csak az uton táborozik még egy helyen egy nehéz taracküteg és a hidaknál olvashatók utbaigazító, figyelmeztető felirások a nehéz mozsarak átszállítására.

— Csapatáink már csaknem teljesen elvonultak innen. Néhány nap előtt még erre harcoltak: csapatáink nagyobb orosz lovas-seregeket ugrasztottak szét, de most már nyoma sincs többé ezeknek a harcoknak. A földeken a parasztok békésen szedik össze burgonyájukat, a dombok oldalán zavartalanul legelnek a tehének. Keletről szivárvány ivolddik az égboltra. A szekérsorok most már elmaradtak mögöttünk és a tájék olyan békés, olyan nyugalmas, hogy nehéz elhinnünk, hogy itt háború van. Pedig bizony itt a háború. Autóknak már harmadik órája vágat hegynék föl, völgybe le. Hol vannak hát csapatáink? És hol vannak az oroszok.

Az országút mellett kis parasztház. Benne katonák.

— Kik vagytok?

— Tábori őrs! — hangzik a válasz.

Itten nem mehetünk tovább. Jobbra, túl a vasulj síneken, a folyón és a dombokon állnak valahol a mieink hosszú, sok-sok kilométer hosszú vonalban. Az est már leszálltában van és ma már lehetetlen fölkeresni őket. Ez a tábori őrs a legvégső nyulványa seregünknek. De még ez a nyulvány is kiterjeszti érzékeny csápjait: dombokon mindenfelé őrszemek állnak és az őrszemek között összekötő őrszáratok mozognak ide-oda. Fölmegyünk a legközelebbi dombra. Talán onnan lehet látni valamit? Semmit. De lenn az uton egy magányos lovas kocog erre felé. Ki az? Egy ulánuskáplár. Hová megy? Jelentést visz: egy őrszárat itt és itt összeütközött egy szotnya kozákkal, reájuk löttek néhányszor, erre a kozákok elvágattak. A derék ulánusultiszt tovább nyargal, de a hír, amelyet hozott és visz tovább, a hír álmétködést kelt. Hogyan, a mieink már ott vannak? És az oroszok mindössze egy kozákszotnyát hagytak ott, mely az első lövésre odább állt?

— Az előttünk elvonuló szipár fölött fehér gőzfelhő suhan. Magányos mozdony közeledik a távolból. Tehát már a vasut is szabad arrafelé? Ugy látszik. A mozdony nyilván próbautat tesz. Óvatosan, szinte tapogatóva halad előre. De itt van és onnan ide tudott jönni. Hanem hol vannak akkor az oroszok? Hová tűntek? És mit jelentsen ez?

— Nyomasztó kérdések, azonban nincs időnk velük foglalkozni. Felettünk hangos surrogás hallja a levegőt és az alkonyati égen még látható magasan, magasan a szálló gépmadár. Vajon a mieink, vagy orosz? Színeit már nem lehet fölismerni. Néhány percig megdöbbenve nézzük. De a gép most határozott irányba fordul és látható, hogy a biplán nem keres tájékozódást, hanem ismeri az utját. Ő ez a mi pilótánk! A főhadiszállásra repül. Mint ahogyan a fáradt madár az alkonyat beálltával megkeresi a fészket. Magasság fáradt gépmadara szállj haza az ur áldásával! Ha tudhatnám, hogy honnan jössz! Te vagy-e az, akit az itthoni fészkekből kiküldtek, hogy keleti erősségünket fölkeresd, akinek szerencsés érkezéséről a szikratávíró hullámai hírt hoztak? Akárhonnan jössz is: jó, hogy megjöttél! T

már tudod, hogy hol keressük az ellenséget. És reggel, vagy még ma éjjel megindul a tábori telefon idegcsálain jelentésszerű alapján a nagy, sorsdöntő parancsok sora.

— Beesteledett. Utunk hazafelé vezet. Ismét belerobogunk az óriás szekérhadseregbe. Megint körülöng beláthatatlan tengerével a járművek özöne. Ujra számolgotom őket és újból kimerülök ebben a fárasztó munkában. Autóink megérkezik a főhadiszállás városába. Az ope-

ráló hadsereg főparancsnokságának ablakai még világosak. A nagy agyvelő még most is működik.

A város tulsó felén ismét szekér sorok. Ezernyi ezre a járműveknek, amelyek a nagy központ parancsára egyetlen gigászi élőlényé forrtak össze és beláthatatlan hosszú gyűrűzéssel mennek, mennek végnélkül a megszábot irányban előre, előre, mindig előre.

Hazaáruló aradi gyáros.

— Haditörvényszék foglalta le Haefele János vagyonát. — Ellenséges csapatokat vezetett Gebweilerbe. — Megszökött hazájából a többszörös milliemos. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 5.

Haefele János hazaáruló.

A Berliner Tagblatt jelenti: A neubreisachi haditörvényszék lefoglaló végzést adott ki Haefele János gyáros, volt gebweileri lakos vagyona ellen. Haefele jelenlegi tartózkodása, illetőleg lakhelye ismeretlen. A gyáros ellen hazaárulás miatt folyik a vizsgálat. Haefele a „Strassburger Post“ szerint azzal követte el a bűnt, hogy ő vezette a francia csapatokat Gebweilerben s megmutatta nekik a postaépületet, továbbá szétrombolás céljából a táviróállomást és vezetéket. Haefele, mint ismeretes, egyik alapítója és igazgató alelnöke az aradi Hungária-Textilgyárnak.

A véletlen különös játéka hozta Haefelét közelebbi nexusba Araddal. 1908-ban Lóránt Emánuel, az aradi Hungária-textilgyár mostani műszaki igazgatója Párisban tartózkodott s egy bankosportnak azt a prozociót tette, hogy létesítsen Magyarországon textil-fonógyárat. A bankosport elvben elfogadta a prozociót s a tárgyalásokhoz, az alapítás előkészítéséhez szakértőnek hívta meg Haefelét, akinek akkor már az elsássi Gebweilerben hasonló gyára volt.

Lóránt és Haefele mindenképp tanulmányutat tettek Magyarországon. Beutazták együtt a Vág völgyét, amely hasonló alapítások céljaira a legalkalmasabbnak látszott. A szerzett tapasztalatokkal visszatértek Párisba, azonban időközben olyan nehézségek merültek fel, amelyek a bankosportot visszalépésre készítették. Ugy látszott már, hogy a szép terv vízbe esik, azonban Haefele ugyszólván az utolsó napon kijelentette Lóránt előtt:

— Nekem tetszenek a magyarországi viszonyok s bizonyos vagyok benne, hogy a textil-gyárra lényes jövő vár ott. Ha tud magyarországi érdekeltiséget szerezni, én a magam részéről hajlandó lennék nagyobb részt venni az alapításban.

Haefel tervének megvalósítása nem is késett soká! Lóránt rögtön visszautazott Magyarországra s hozzátogott a bevezető munkálatokhoz. E közben észbe jutott, hogy valamelyik lapban cikket olvasott arról, hogy az aradi Neuman testvérek cég egy angol csoporttal szándékozott Aradon textilgyárat létesíteni. Érdeklődött a dolog után s megtudta hogy az angol csoporttal a tárgyalások megszakadtak.

Haefele és Lóránt rövidesen érintkezésbe léptek az aradi céggel s néhány hónap múlva már épült az aradi gyárépület Haefele tervei szerint. Az elsássi gyáros 600.000 koronával volt részt az alapításban, a gyár igazgatóságának alelnökévé választották meg s az igazgatóság őt bízta meg a gyár műszaki ellenőrzésével is.

Haefele, amikor a gyár megkezdte működését, hetekig itt tartózkodott, de azóta is igen gyakran, évenként négyszer-ötyszer utazott

Aradra, ahol igen sokan ismerik. Ismerősei szerint Haefele kissé heves véru, de kiváló üzleti leleményességü, vállalkozó szellemü, jó humoru ember, aki társaságát mindig magával tudta ragadni.

Egyszer aradi tartózkodása alkalmával a társaságban felvetődött az elsássi kérdés is. Haefele ez alkalommal olyan kijelentést tett, a mely a róla ma érkezett hír után különös érdekességet nyert.

— Én — mondotta — szeretném és becsülöm a németeket. Különösen csodálom a német rendet és szervezőképességet, de nem tudom megbocsátani azt a ridegséget, amellyel nem hajlandók közjogi engedélyt tenni Elsassznak és Lotharingiának. Pedig az a két ország soha sem lesz tisztán német. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy mint elsássi szivesebben lennék francia állampolgár. Nem. Sem ide, sem oda. Az én véleményem szerint az egyedül lehetséges kielégítő megoldás az lenne, ha Elsassz és Lotharingia autonóm, alkotmányos szövetséges német állam lenne, mint Szászország, vagy Bajorország.

Haefele különben régi elsássi családból származik. Miután iskoláit elvégezte s mérnöki oklevelet nyert, a mülhauseni ipari szakiskolának lett tanára, majd rövidesen igazgatója. Nagy szaktudásnak már akkor híro kelt s így történt, hogy egy belforti gyáros, akinek több textil ipartelepe volt, igen szép dotációval műszaki igazgatónak hívta meg. Tizenkét évét töltött ebben az állásban Haefele s mikor a gyáros meghalt s állását elhagyta, szép vagyona volt már. Volt főnökének örökösétől megvette a belforti gyár egy gebweileri fiókját 250.000 márkáért. A vétel igen előnyös volt s Haefele közben a gebweileri ipartelep, amely kezdetben elég jelentéktelen volt, Elsassz egyik legelső gyárává fejlődött. Haefele a gyárat teljesen újjáalakította, teljesítő képességét pedig annyira fokozta, hogy ma konkurrenciá nélkül látja el Elsasszt egy speciális fonalműveléssel. Haefele vagyonát ma három-négy millióra becsülik.

Az aradi Hungária textilgyárban már hosszabb ideje nem tudnak semmit a gyárosról. Legutóljára július 2-én érkezett tőle levél,

azóta azonban semmi hír, sőt miután időközben hat-hét napig Gebweilert a franciák megszállva tartották, a gyár Haefeléhez intézett levelei is kézbesítetlenül érkeztek vissza.

Szünetel

a német-francia fronton a harc.

(Német részről nincs hivatalos jelentés. — Francia forrásból eredő híradások.)

A Magyar Táviróda cenzurált jelentései. Sajtóbizottság engedélyével.

Budapest, október 5.

A francia-német harctérről.

Páris: A Figaró félhivatalos jelentése szerint a harc kimenetelét négy-öt nap múlva lehet várni. Ha a németek néhány helyen kimerültek is, tekintetbe kell venni, hogy a francia hadvezetőség is kimélni akarja a csapatokat.

Páris: Arras vidékén a harc tart, eredmény még nincs. Az Encresomme-Giron felső folyásig a harc nem volt heves. Soisson vidékén előre nyomultunk, elfoglaltuk az ellenséges lövészárkokat. Majdnem az egész fronton szünetel a harc, Wowerben napientéig csekély előrehaladást tettünk.

Angliát előkészítik Antwerpen elestére.

Berlin, október 5. Hágán keresztül táviratozzák Londonból: A Times egy cikke bevallja, hogy a hármass entente államai nem biznak Antwerpen ellenállásának sikerében és számolnak vele, hogy a belgák már nem sokáig fogják bírni. Ha Antwerpen elesik — ugymond a Times — akkor a németek az északi tenger partján új hadműveleti központot nyerneek benne.

Megszűnik az antiszemita sajtó támadás.

Berlin. (Cenzurálva.) A Staatsburgerzeitung, amely a konzervatív és az antiszemita párt hivatalosa, ma megjelent számában kijelenti, hogy tekintettel az egész lakosság hazafias magatartására, az antiszemitizmust abbahagyja, még pedig nemcsak háboru tartamára, hanem azután is. A lap, amely az arisztokrata körökkel tart fenn összeköttetést zsidóhíttelionák nagyszerű haditetteinek felsorolásával indokolja meg ezt az elhatározását.

Kioutsau bombázása.

Berlin: (Cenzurálva.) Peking. Angol haderők erélyesen folytatják Kioutsau támadását. A németek Tsingtauba vonultak vissza. Erődjök éjjel-nappal működnek. A tüzelést főleg japán állásokra irányítják. A német aeroplánok többször megkísérelték japán hajókat bombákkal megsemmisíteni. Az angolok és japánok előkészületeket tesznek döntő előnyomulásra.

Anglia francia területet ígér Olaszországnak.

Budapest. (Cenzurálva.) A Pester Lloyd Rómából abszolút biztos forrásból arról értesül, hogy Grey bizalmi embert küldött Rómába, hogy Olaszországot háborura bírja. Igéri neki Franciaország olasz területeit. A miszsió sikertelensége előrelátható.

Rejtélyesen eltűnt a hajó.

Róma. (Cenzurálva.) San Giorgio de Muggiano spezziai hajógyárban külföldi hatalom számlájára készített, de ott visszatartott tengeralatt járó hajó készült. Tegnap este a hajó 15 emberrel ismeretlen irányban elhagyta a hajógyárat. Erélyes vizsgálatot indítottak meg.

Könnyű védekezni a kolera ellen.

Preisz Hugó dr., a preventív oltásról
Felhívás Aradváros hatóságaihoz)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 6.

A háború oltása szerencsétlenségek egyik legnagyobbika lehet a kolera. Ágyak és arapnelek gyilkos tüznél százszorta gyilkosabb lehet a járvány, amely ezerszámra szedheti áldozatait, ha pusztító útjában nem talál erős ellentállásra, amelyen megtörik hatalmas ereje. A kegyetlen ellenség ellen védekezni legelső kötelessége a magyar társadalomnak, csirájában kell elfojtani a veszedelmet s ez annál inkább kötelessége az állam minden polgárának, mert ha tisztasággal és mértékletes életmóddal mindenki örökdió a saját egészsége felett, ezzel megmenti egyúttal embertársait is a szörnyű betegség pusztulásától. Egy budapesti orvos, Pécsi Dáni dr. most felhívja a hatóságok figyelmét egy olyan szerre, amely immunizálja az emberi szervezetet a kolera bacillusaival szemben, s minthogy a baj megelőzése a legsikeresebb védekezés, hihetetlen mindenütt alkalmazni fogják a kipróbált és bevált szert. A budapesti orvos ezeket írja:

A háborút kísérő fertőző betegségek ellen való védekezéskor fölemlítjük, hogy rendelkezünk oly oltóanyagok fölött, melyekkel a betegségek ellen a siker minden reményével vehetjük fel a harcot. Ilyen Kolle berni egyetemi tanár kolera ellen való oltóanyaga, mely hat nyolc hétre megvédhet a kolerától s melyvel jó beoltani mindenkit, aki kolera gyanús emberrel érintkezett, vagy érintkezhetik. Az oltás, melyet kétizben kell alkalmazni, rendkívül csekély reakcióval jár és senkit sem gátol napi munkája elvégzésében. Maga az oltóanyag 58 fokra hevített és karbolla konzervált gyengített kolerabacillustenyészből áll s ezzel az anyaggal oltották be a balkáni háború idején a görög hadsereg emberállományát is, ahol nem is pusztított a kolera. Hasonló módon készítenek a hasi hagymáz (tifusz) ellen is oltóanyagot, melynek az az előnye van, hogy védőhatása két és félévig tart. A harmadik hadi járvány, a vérhas ellen is van megbízható védő- és gyógyító-szerünk s így közönségünk tekintetben is nyugodt lehet: ha a hatóság által elrendelt egészségügyi utasításokat betartjuk, ha oltással immunizáljuk a fertőzéssel fenyegetetteket, akkor a kolera és kísérőit a lehető legkisebb körre szoríthatjuk és elfojthatjuk.

A berni egyetemi tanár oltóanyagának használhatóságát a görögországi oltásokon kívül a román hadseregbe végzett oltások is bebizonyították. Mikor ugyanis a balkáni háború befejezése előtt Románia hadserege bevonult a Dobruzsába, előbb minden katonát beoltottak Kolle tanár szerével s a román hadseregben sem fordult elő egyetlen egy koleraeset sem.

Látható ebből, hogy a kellő időben végrehajtott gyors intézkedések elejét veszik a baj elterjedésének s épen ezért felhívjuk Arad város illetékes hatóságait, hogy a legsürgősebben járjanak el abban az irányban, hogy a preventív oltások Aradon is megkezdődhessenek. Késedelem nélkül — hisz minden késedelem kiszámíthatatlan következményekkel járhat — intézkedni kell az oltóanyag beszerzéséről s ha mindazokat, akik kolerabeteggel érintkeztek vagy épen maguk is kolera gyanúsak, beoltják az immunizáló szerrel, mentesítik ezzel városunkat attól, hogy az irtózatossá járvány terjedjen.

Az orvosi karnak olyan kitűnősége, mint Preisz Hugó dr., a bakteoriológia tanára is szót emelt a preventív oltások mellett, amelyeknek óriási előnyét így jellemezte:

— Nagy haszonnal jár a preventív oltás — mondotta a professor épen ma egy nála járt újságírónak — amely tizenkilenced részére zállítja le a fertőzések számát. Különösen ártalmas és szükséges az oltás ott, ahol nagy

tömegek vannak együtt, például a harcok tónaknál. A preventív oltásnak ilyen jelentős hasznát alaposan kipróbálták azokban az országokban, amelyekben gyakori a kolerajárvány.

Páris a klerikálisoké.

(Royalista érzelmű a vezérkar.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 6.

A „Journal de Geneve” párisi tudósítója szeptember 24-ről a következő hangulatképet küldi lapjának:

„Egymásután mulnak a napok, nehezen egyhanguan. A hideg időjárás váratlanul köszöntött be és Páris reszket a jeges eső és hideg szélviharok. És mindenkinek úgy tűnik fel, mintha az aisei ütközet az örökkévalóságnak volna szánva és nem érhetne véget soha. Egy hét óta csak ritkán kapunk hivatalos jelentéseket róla és mindig ugyanazokat, amelyek keeservesen lassu előnyomulást és visszavonulást jeleznek. De a pesszimisták, akit tizennégy nappal ezelőtt még reménytelennek látták a jövőt, időközben megnyugodtak; az emberek biznak Joffre tábornokban, akik a lapok áradozva az egekig magasatálnak. Ha binni lehetne nekik, úgy Napoleon szegény árva gyermek volna Joffre mellett.

A pesszimisták eltűntek s ugyanez történt a tömegtelen sztratégával is, akik az előtt csak úgy hamzsegték az utcákon, esodákat művelt ugyanis az a szigorú eljárás, amit ezekkel a vérszemekkel szemben alkalmaztak. Jó néhány tucatot közülük hat hónap és tizen-nyolc hónap között váltakozó börtönbüntetésre ítélték, mert aggasztották a közönséget s azóta uralkodik az optimizmus legalább is lát-szólag.

Párist most óriási vidéki városnak lethon nevezni. Bordeauxba költöztek — milyen szerencse — diplomátái, politikusai, államhivatalnokai, aszfaltbányászai és éjszakai alakjai. A cenzura borzalmasan dühöng. Az újságok tele vannak „fehér folytonossági hiányokkal”, az újságírók derűs arcot vágnak a kegyetlen tréfára és rossz vicceket gyártanak: ez a legjobb, amit csinálhatnak.

Közülük néhány különösen kegyelt engedélyt kapott rá, hogy megtekintse a Marne melletti csatamezőt. És olyan irtózatossá történetekkel térnek vissza, olyan utálatos, félelmetes apróságokat mesélnek, hogy az ember nem tudja, maga bolondult-e meg, hogy ilyesmiket végighallgat, vagy a mesélők vesztették-e el az eszüket. És mégis meghallgatják őket újból és olvassák az esti lapok tudósításait ugyanazzal a esőkönyös, beteges vágygal.

Stratégiával nem foglalkoznak már az emberek, mert ez néhány hónapi börtönbe kerülhet, de arról nem tudnak lemondani, hogy ne sugjanak egymás fülébe titokzatos arcal bizonyos híreket, miket a cenzura megtiltott. Vannak emberek, akik megesküdnék rá, hogy kizárólag látják Angliában és Franciaországban. Beszéltem egy sofőrrel, aki Charleroinál volt s aki határozottan állította, hogy látta az oroszokat munka közben. Egy barátom felolvassa előttem egy normandiai kis városban lakó nagynénjének a levelét, amelyet ez unokahúgához írt, mondván benne a következőket: „Az ablak mellett vagyok egész nap, hogy nézzem a japánok kihajózását” (1)

Egy nyugalmazott tiszt, akinek elbeszéltem ma e nagy szerű japánok történetét, hidegvérrel így válaszolt: „Éz igaz, csak hogy nem japánok, hanem kanadaiak és burok. Körülbelül kétszázötvenezeren vannak. Az ösém-től tudom, aki tolmácsként kísérte őket!” S ezt, mint valami egész természetesen, szemhunyorítás nélkül mondja el a derék ember!

Ilyen esztelen fecsegéssel foglalkoznak intelligens emberek. Egyébként más gondjuk is van a párisiaknak. Mindenekelőtt azt szeretnék tudni, október 5 én kell e házbért fizetniük, s hogy a háziurnak joga van-e végrehajtást vezetni késekedő lakója ellen s felmondhatja-e neki a lakást? És Bordeauxban a képviselők egész komolyan foglalkoznak a „Figaró”-nak azzal az indítványával, hogy a házbérfizetést további intézkedésig szüntessék be a és majd békekötésnél a „szétmorzsol” németek — hisz már csak egy-két hónap telhet el addig — hadi

kárpótlásban fizessék meg ezt az összeget is. És nincs senki aki, aki esztelennek találná az ilyen indítványokat.

A vízvezeték- és gázszámlákat is vonakodnak kifizetni s a siralmasan szervezett tábori postaszolgálat, amely tökéletesen esdőt mondott, naponta új anyagot ad szenvedélyes szemrehányásokra. Ami a Bordeauxba menekült kormányt illeti, csak csufolódva és gunyosan emlékeznek meg a „nyullabakról.” Szép lassan ugyancsak veszélyes gyújtóanyag gyülemlik itt össze, amely iszonyu robbanáshoz vezet.

A legfontosabb kérdés azonban — jöllehet ma még hallgatnak erről — az egyház kérdése. Csak a háború után fognak róla vitatkozni. De nem lehet tagadni, hogy Párisban valami változás készül, mert a klerikálisok lassan dolgoznak. És jaj annak, aki szót merne emelni ma „a nemzeti és vallási ujásztetés” ellen. A mozgalom szálai egészen a hadsereg vezetőségéig terjeszkednek, amely teljesen royalista érzelmű és a republikánus tábornokokat skartba tették, vagy a tengerparti erőstésekbe küldték őket. A radikálisok dühösen rázzák az öklüket a — zsebükben. A jelző ez: Hallgatni és megint csak hallgatni. De aki ismeri a franciákat, az már előre rettegget attól, mi lesz itt, ha majd a most fáradságosan visszatartott szóáradat szétörti gátjait.

HIREK.

Hadfy altábornagy a legvitézebb hadosztály parancsnoka.

(Rendjel-átadás egy galíciai falucskában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 5.

A kassai hadosztályban szolgáló aradi katona ad hirt arról, hogy Galícia egyik jelentékeny kis községében lélekemelő, gyönyörű ünnepélyt tartott a 39. honvédhadosztály, a melynek parancsnokát, Hadfy Imre altábornagyot — mint megirtuk — magas kitüntetésben részesítette a király: a hadiékítményes III. oszt. vaskoronarendet adományozta neki. Az adományozó leiratban megemlíti a legfőbb hadur, hogy e kitüntetést a hadosztályparancsnok, „mint a legvitézebb hadosztály parancsnoka, a komarowi harcokban való kitűnő vezetésért és a hadosztály bátor és hősiességű magatartásáért” érdemelte ki.

Délelőtt mise után a grófi palota díszes nagytermében történt a rend felützése. Balassa alezredes, vezérkari főnök beszéd kíséretében nyújtotta át a kitüntetést. Molnár Dezső tábornok, dandárparancsnok az egész hadosztály tisztikara és legénysége örömet tolmácsolta.

Hadfy altábornagy meghatva mondott köszönetet az ünneplésért.

— Tudom — mondotta — hogy é magas kitüntetés nemcsak személyemnek, hanem az egész hadosztálynak szól és ezért a kitüntetést a hadosztály minden egyes tisztjének a nyakába szeretném akasztani. Különösen azonban köszönetet kell vezérkari főnöknek, Balassa Béla alezredesnek, kinek fáradságot nem ismerő energiája, folyton minden irányban fáradhatatlanul való működése nélkül nem érhetők volna el azon eredmények, melyeket Legfelsőbb Hadurunk elismerésre méltónak talált. Az ily munkásságot nincs módomban jutalmazni, de hálával eltelve, nyujtom e pillanatban neki baráti jobbjomat. Eljen a haza! Eljen a király!

— Az Aradi Közlöny hétfőn megjelent két oldalas számát, amely a vasárnapi eseményekről számol be, vidéki előfizetőink a keddi számhoz mellékelve kapják kézben.

— Halálozások. Özvagy Muzsny Sándorné, született Urmány Terézia, Doroszlófalván 75 éves korában elhunyt. Az elhunyt uriót nagy család gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt tíz órakor ment végbe. — Szibelszky József 59 éves korában Békéscsabán elhunyt. Felesége, gyermekei, unokái és nagy gyászoló közönség részvételével temették el ma délután 3 órakor.

— Az üzleti árak és a teherszállítás. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara kerületéből felhangzó sürű kíváncságot alapján a Kamara felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez a teher darabáru forgalmának megnyitása érdekében. A kereskedők ugyanis amiatt panaszkodtak, hogy a gyorsáru gyanánt történő szállítás jelentősen nagyobb költsége miatt a gyors árucikkek árát fel kellett emelniük és az árufelemelés súlyosan érintette a kereskedőket és a fogyasztó közönséget. A Kamara felterjesztésére most válaszolt a kereskedelmi miniszter, aki közli, hogy a Máv, legtöbb vonalrészén — így az aradi is — teherdarabáru forgalmát ismét korlátlanul megnyitották. Az újítás különösen kedvező hatással lesz a borkereskedő elemre, mert a fenálló tilalom következtében mostanig csak nagy nehézséggel lehetett bort szállítani.

— A szülők az iskola-beiratás alkalmával ne mulasszák el Fischer Simon Nagy Áruházat Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt felkeresni, ahol az internátus által előírt összes szükségletek iskolás gyermekek részére legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban beszerezhetők. Különös nagy raktár van iskolatáskák, fehérnemű, kalapok, sapkák, esernyők, nyakkendők, harisnyák és még ezerféle cikkekben. 1989

— Karhanek Ferenc hegedűtanár, a „Sefcök mesteriskola” abszolvense magánórát ad. Cím: Mikes-u. 88. 5154

— Ugyvédi irodák b. figyelmébe. A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1918. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi Nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

— Új és használt iskolakönyvek Kerpál könyvkereskedésében, Andrassy-tér 20. kaphatók. Tiszta állapotú használtak fölárban.

— Nyomtatvány-rendelők b. figyelmébe: Nyomtatványokat a rendkívüli állapotok dacára — egyelőre még — zavartalanul szállítunk. A leggyorsabbtól a legbiztosabbig mindenféle nyomdai és könyvkötészeti munkát vállalunk áremelés nélkül a legrövidebb időn belül elkészít. Az Aradi Nyomda Részvénytársaság. Aradi csanádi egyesült vasúti pályájában.

Az Aradi Közlöny

1914. október 1-től új előfizetést nyitott.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

Egy óra 2 K — f.
1/4 évre 6 K — f.

Vidéken:

Egy óra 2 K 40 f.
1/4 évre 7 K — f.

— dacára, hogy a háboru alatt a telefon és a távíró forgalom meglehetősen béműködött és így a hírszolgálat beszerzése háromszor annyiba került, mint rendszeres körülmények között, továbbá a lap előállításához szükséges papír, festék, olaj, stb. megdrágult —

a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szöveg-részének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny

minden negyed-órás előfizetője ingyen és bérmentve kapja az

Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát 1915. évre.

nem kimélve a nagy anyagi áldozatot, napról-napra kimerítően számol be az igazi napokrak nagy eseményeiről, ezenkívül terjedelmes tudósításokat, megbízható híreket és a háboru minden részletére hiteles híreket közöl.

Amidőn t. olvasóinkat arra kérjük, hogy lapunkat lemerőseik körében továbbra is terjeszték, egyidejűleg ama t. előfizetőinket, akik az előfizetési hátralékot, dacára felszólításunknak, eddig nem háldottak be, felkérjük hogy ezen összeget beküldeni, az előfizetést pedig megújítani szíveskedjenek.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1914. évi október 6-án:

A) Bérlet. A) Bérlet.
Diszeldadás az aradi vértanúk emlékére:
„1848.”

H a d a k u t j a

Látványos énekes színmű.

Közdete este 1/2 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekezniük, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek fokozottab erővel léphetnek fel, mint más óvszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legjobb fertőtlenítő-szere a

Lysiform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszer-tárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegségek fertőtlenítésére, antiszeptikus köztér-széknel (sebekre és deganatokra), kéz és arcmosásra és ragályok elhárítására, nőknek általános higiénizációra, stb. mindenkor ajánlják.

Lysiform-szappan

finom, gyöngy pipere szappan 10% lysiformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még csecsemőknel is; szépíti, meppuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kis részt s On a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Fodormenta Lysiform

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetér gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízbe. Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az összes Lysiform készítmények kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogériában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az Egészség és fertőtlenítés című érdekes könyvet.

Ahol Lysiform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysiformot, 2 drb. szappant és 1 üveg szájvizet. 1921

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Ujpesten.

* Az ezen rovat alatt közölttekkert nem vállalunk felelősséget.

Uránia Színház

Kedden utoljára

A legfrissebb

háborus aktualitások.

A németek Belgiumon át.

II. hiteles belga harctéri felvétel:

1. Lőszertelep.
2. Lüttich, az ostromágyuk munkája.
3. A gránátok pusztításai.
4. Földalatti kazamaták.
5. Megadjuk magunkat.
6. Lüttich, az őrség szolgálatában.
7. Huv erőd, a Maas hiddal.
8. A fegyvertársak.
9. Tamine, a lakosság orvítámdása.
10. Namur, a megszállás előtt.
11. Namuri erődítések, táborozás.
12. Charleroi, az átkelési hiddal.
13. Gépfegyverek munkára készen.
14. Elhagyott belga lövészárkok.
15. Tirlemont, a népfelkelő őrséggel.

Berlin a mozgóstiás alatt.

I-ő rész.

1. A német császár beszédet intéz a királyi palotából.
2. Berlii élet a mozgósítás alatt.
3. A hadi állapot kihirdetése.
4. A történelmi nevezetességű ülés.
5. Vilmos császár tábori misére indul.
6. A Ferenc József gárdaezred hadba indul.
7. A német „vörös kereszt” uton.
8. A vasutórség.
9. A Sándor gárdaezred utra készen.
10. Szemle a hadba induló sereg felett.
11. Egy német hadtest diszfelvonulása, rohamra indulása.
12. Ulánusok a tűzvonalba.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Október hó 6., 7. és 8-án

Aktualitások a német harctéren:

Vilmos császár szemléje a király ulánosok s a 73. gyalogezred felett Hanoverben. A császár tábori egyenruhába istentiszteletre megy a székesegyházba. Az egész hadtest diszfelvonulása, rohama, ulánusok a tűzvonalban. Képviselők a parlament ülése után elhagyják a császári palotát. A német császár szónoklata a berlini palota erkélyéről. Az Alexander gárdaezred a háboruba indul. A népfelkelők őrzik a vasutakat. A „Franzerek“ hadba mennek. Egy tábori kórház elindulása. A hadi állapot kihirdetése. Berlin a mozgosítás alatt. stb. stb.

Riportok a háboruból.

A német seregek diadalutja Berlinen keresztül. Felszerelési osztagok. **Lüttich** erődjének sikeres ostroma. A Flort Fleuron záróerőd eleste. Tönkre tett védőművek, sánczok és páncéltornyok. Kiürített kazamatták. **Fehér lobogó!** Az ellenség megadja magát! **Német őrség Lüttichben. Harczok a Lüttich—Namur vonalon.** A Huy záróerőd. Rendetlenül menekülő belga csapatok felrobantják az utjukba eső hidakat. A hü szövetségeseik: A Monarchia és Németország katonái. **A Franktirőrök. Tanine községben** a lakóság a jegyző vezetésével orvul megtámadja a német katonákat. A németek berendezkednek a meghódított Belgumban. A megzavart Belga népiünnepély és maradványai Namurban. Német csapatok táborozása a megszállott területeken. Tábori konyhák és kenyérsütők. Kilátás a német katonaság által megszállott erődökre. **Charleroi.** Egy felrobbantott hid. **Hogyan dolgoznak a német gépfegyverek.** A belgák elhagyják a lövész árkot. A német népfelkelők őrségen Tirleomban.

Filmszenzáció:

Ezeregyéj meséje ABDAR RAHMANN KINCSE.

Látványos keleti dráma 4 felvonásban.

3990

Az előadások ezen műsornál kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatólagosak.

Kiss András

férfi szabó műterme

Arad, József főherceg-ut 2. szám.

Elegáns férfi ruhák a legújabb divat szerint. A legfinomabb bel- és külföldi szövetek megérkeztek és állandóan nagy választékban raktáron vannak.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsév-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelölendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vételnek fel.

Vidákról az apró hirdetések postautóval küldendők — a szövevényen a szöveg elfér — avagy levélbéllyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kiadóra díjtalanul megszerkeszti.

ALKALMAZÁST NYER.

Német bonne

felvételre havi 20 korona fizetésű. Cím a kiadóhivatalban. 5195

ALKALMAZÁST KERES.

Ugyes variáció

höz képest ajánlunk 8 korona napi díj mellett. Cím a kiadóba. 5178

Ház artésban segédkező

árva úri leány idősabb, gyengélkedő urinál mellé ajánlunk. Cím a kiadóhivatalban. 5216

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás utcai

lakás mellékhelyiségekkel, november elsejére kiadó özv. Dr. Földes Samunénál, Kiss Ernő u. 1. 5199

Hal-tér 1. sz.

alsó egy 3 szobás utcai lakás, konyha, kamra, erkéllyel a Bockó utcai oldalon, továbbá 2 szobás utcai lakás konyhával november 1-re igen olcsón kiadó. Bővebbet W. Kacsák úszóklubjánál Szent Péter u. 3. 5194

3 szobás

udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel Behm-u. 1/a sz. alatt november 1-re kiadó. Értekezni lehet Mregea Mózes úrnál Flórián-u. ca 10. 5156

Egy szoba

konyha, élelmiszer és mellékhelyiségekből álló udvari lakás Apponyi ut 1 sz. alatt kiadó.

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25. számú házban (Neuman-palota) egy 4 szobából álló II. emeleti utcai lakás november 1-re kiadó. — Bővebbet Neuman Testvérek városi irodájában. 5170

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Értekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 5008

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Apollónők!

és betegek részére meleg komót szobacipők óriási választékban már 1 K. 70 fill-től kaphatók Cípő Tőzsdében Apolló mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Többféle

butorok eladók és ágybetétek, Batthyányi-u. 28. sz. földszint. 5196

Kisebb

és nagyobb használt járművekben lévő horodók kaphatók, Winckler és Faragó cégnél Gyorokon. 5191

Eladó!

Egy teljesen új a gátor légszusz vishevitő automata, vishevitő fűrdőszobának teljesen felszerelve. Egy nagy meidingeren kályha fa és szén fűtésre alkalmas jutányos áron eladó. Cím Roksán Károly Aranykéz-utca 7. asztalos vállalat 5193

Karszék, k

divány, konyha szekrény, nagyobb és kisebb asztal, szekrények eladók Teleleky u. 24. ajtó 10. 5192

Husz darab

használt transport boroshordó, Popper Károlynál eladó. 5197

Vasak

uraktól leveleit férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó tündét a legmagasabb áron. Bieler Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 4699

Legjobb fertőtlenítő szappan

a Szent Imre szappan, különösen ajánlható oly egyéneknek, kik idegenekkel érintkezésük folytán fertőzéseknek vannak kitéve. A Szent Imre szappan bactericid hatását több vizsgálat igazolja, antiseptikus hatása felülmúlhatatlan. Ára 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Kapható Földes K. és Hehs V. gyógyszer-tárában. 1224

Boroshordók

7 db 60 literes teljesen új ászok hordó, kitűnő tölgyszőlőből készült, jutányos áron eladó szatmári Szabó István szőlőbirtokosnál, Pankota. 5117

Szilva lekvárt

ideit különként 50 fillérért ab Marosillye, csebrekben, 10 kilótól feljebb elad „Pruna” részvénytársaság, Marosillye. 5169

Legjobb lugmentes

aró- és kőmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fill. Mindkét szappan tiszta növényi szaladékokból készült, lugmentes, a legfinnyásabb aró hölgyek és gyermekek, csecsemők mosására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fűrdőszappan az Angol fűrdőszappan, óriási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Arad. Földes gyógyszer-tára Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyányu. 1224

KÜLÖNFÉLE.

India fogoseppék

a legmakaosabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Guttori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszer-laboratóriuma Aradon. Széles készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

Bármilyen

bádogos és vízvezeték munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Szőrmék, ruhaneműk,

szőnyegek megóvására ajánlunk molykőveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentín olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarport szorító dobozokban 20 fillér, bádog dobozokban 80 és 80 fillér. Légy irtó szereket, légyfogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tára Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tára Batthyány-utca. 1224

Hehs-féle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegromok, étvágytalanság, gyomor-bántalmak, láz, általános gyengeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárius fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 1508

Uj és használt Iskolakönyvek!

Írószerek!
Füzetek!
Táskák!

1231

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papírüzletében
Andrássy-tér 3. (Tabajdi-utcai oldal)
Telefon szám 1022.

Hölgyek figyelmébe!

Női- és gyermek-

harisnyákat

kötetni, fejelni legjobban anyagból jutányosan és gyorsan lehet

4850

Braun Ignácné

harisnyakötődéjében
Arad, Weitzer János-u. 15. alatt.

Katonai hősapka, kéz- és térdvédők

leggyorsabban elkészíttetnek.

Hirdetmény.

Almássegres

hegyközségben

a szüret

október hó 12-én veszi kezdetét.

5108

Weitzer János-utca

KINTZIG-FÉLE HÁZBAN

bolthelyiségek

azonnal kiadók.

Bővebbet Billich Miklósnál,
Aradmegyei Takarékpénztár.

Berliner pamut

kilója hét koronáért,

hasvédő, valamint kapcának bar-
chetek olcsó árért kaphatók a

„Női divatáruházban“

Boros Benl-tér 4. 5188
(Széchenyi gőzmalommal szemben.)

Veszek

Legmagasabb árban
aranyat,
ezüstöt, gyémánt- és bri-
liánt ékszeranyagokat

Deutsch Izidor

ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2033

Üzlet- és műhely- áthelyezés!

A nagyérdemű közönség szives
tudomására adom, hogy a Hunyadi-
utca 3. szám alatt volt

férfi- női és gyermekcipő
raktáramat és műhelyemet
Weitzer János-utca sarkán
(volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben
helyeztem át. Üzletem teljesen meg
van nagyobbítva s állandóan saját
műhelyemben készült elismert leg-
jobb minőségű cipők kaphatók
jutányos árért. Megrendelések és
javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:
GARA MIKLOS.

Kalmár József
villanyszerelő
Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja
költözködők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:
villanyos csillárokat, villanyos fő-
zőedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkeket.

A harcmezőn, felfrissülést és üdi-
tést nyújt fiainknak és testvéreink-
nek a Franck féle „Enrilo“ Kávé-
pótlószer.

:Enrilo:

Bárminő hozzáadás nélkül kész a főzéshez. —
Használatban nagyon olcsó és az egészségre kiválóan
jó hatású. — 16 gram Enrilo 1 liter hideg vízbe téve
s aztán megfőzve, kitünő italt ad. —

A leszűrés után cukrot (1 literre 30 gr.) kell hozzá-
adni és felforrasztani. —

A katonai hatóságoknál legjobban bevezetve. —

A kereskedő urak közvetítésével vásárolható. —

Míg a gyártóktól, Franck Henrik fiai cégtől
Kassáról kaphatók.

Telefon 987. Telefon 987.

Aradi kőszén és kokszt forgalmi vállalat.

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy a téli szükséglet
beszerzése céljából ajánlunk

- 1-ső rendű Zaberzei dió I. koksztot
- 1-ső rendű Porosz salon fűtő kőszén
- 1-ső rendű Vasaló faszenet,

Raktárunkból Csernovits Péter-utca 24.
szám alatt átvéve.

Miután nagyobb mennyiség áll rendelkezésünkre. Uradalmakat és ki-
sebb ipartelepeket is kielégítünk addig, a míg a vasúti forgalom helyre áll.
Ajánlatosnak tartjuk, ha már most biztosítja téli szükségletét, mert
előre láthatólag később nehézségekbe fog ütközni. 501

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elne-
vezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely
a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen
elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes,
izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is
estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra
öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, ame-
lyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan
lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal (a gyü-
mölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:
Földes Kelemen és Hehs Vilmos
gyógyszertárában. 1224

Hadbavo-utak

részre ajánlok a legolcsóbb árak mellett:

1 drb alsólepedő szegve.	2.40
1 drb férfi trico ing I.	2.40
1 drb férfi trico nadrág I.	2.40
1 drb férfi sweater I.	5.—
1 drb férfi haskötő	—80
1 pár férfi sokni vastag	—40
1 pár férfi kezttyű vastag	—60
1 drb férfi plastron	1.—
1 pár férfi lábszár védő	3.—
1 pár férfi csukló védő	—50
1 drb férfi törülköző	—50
1 drb férfi zsebkendő	—20
1 drb férfi hősapka	2.—
1 drb férfi ing fehér	1.50
1 drb férfi alsó nadrág	1.50
1 drb férfi színes ing	2.—
1 drb paplan	5.60

továbbá nagy választék vászon, chiffon,
asztalnemű, női ruha kelme, barchetek,
gyermektrikó és harisnyákban, valamint
mindenfélé berlinére fej- és posztó nagy-
kendőkben. 5121

Halpern Miksa
női és férfi divatüzlet Aradon,
Szabadság-tér 1. szám.

Erdély
gyöngye
az Előpataki
ásványviz, el-
ismert legjobb
üditő és gyógyító ital,
Főraktár:
Éles Árminnál,
Aradon,
Félliteres üveg 26 fillér.
Literes „ 36 „

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít 3361

Koch Dániel
Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

A
Cipő Tőzsde
Arad, Apollo mozi mellett
ismét megnyílt
és megkezdődött a
Gerő-féle cipők olcsó
eladása. 4907
Kérjük cégünket nem összetévesztetni.

1866—1914. szám.

Sikló község előjáróságától

Árlejtési hirdetés.

Sikló községben a község ház tetőzetének cseréppel való befedési munkálatainak biztosítására f. évi október hó 15-ik napjának d. e. 9 órájára Sikló község tanácstermében tartandó árlejtés hirdettetik.

A költségvetés és árlejtési feltételek a község jegyzői iró-dájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Sikló, 1914. október hó 2.

5220

Az előjáróság.

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORE“ szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ara 1 tégelynek 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában Arad, Andrassy tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Wojtek Kálmán urak gyógyszertárába, valamint Wojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdében. 2171

24192—1914.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi minster 95648—III. A. 3. számú rendelete értelmében Bulgária és oroszországban felépített keleti marhavész behurcolásának megakadályozása és az elleni sikeres védekezés érdekében felhívom az összeg állatbirtokosokat, husvizsgálókat, mészárosokat, pásztorokat, hogy a tulajdonukat képező, vagy gondozásuk, vagy felügyeletük alatt álló állatok megbetegedését vagy elhullását a legkisebb késedelem nélkül jelentse be az I-ső foku állategészségügyi hatóságnál.

Figyelmeztetem egyben az érdekelteket, hogy amennyiben ezen felhívásnak eleget nem tesznek, nemcsak hogy a keleti marhavészbe betegnek talált szarvasmarhák utáni állami kártalanítást veszítik el, hanem ezen felül ellenők a rendőri büntető eljárás is teljes ssigórral meg lesz indítva.

Arad, 1914. szeptember 29.

Greén
főkapitány.

666—914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Borona utcában szükséges 180 m² rostált kavics szállítása és beagyazása iránt folyó év október hó 12-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 990 korona.

Ajánlat úgy teendő, hogy a beagyazás külön költségelendő.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekintheők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1914. évi szeptember hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

28084—1914.

Hirdetmény.

Tudomásomra jutott, hogy a harcstériől hazaérkezett több sebesült katonára orosz és szerb kégyvert és egyéb hadfelszerelési cikkeket hozott magával s ezen tárgyakat polgári egyéneknek eladta. Ezen fegyverek és hadfelszerelési cikkek nem képezik az illető katonák magántulajdonát, hanem hadizsákmányt, mint ilyen a katonai kincstár tulajdonát képezik.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akiknek ilyen fegyverek, hadfelszerelési cikkek birtokában vannak, hogy azokat a m. kir. 5476—914. M. E. számú rendelet 5. §-a értelmében 48 óra alatt hivatalomhoz szolgáltatassák be, mert ellenkező esetben ellenők a hivatkozott rendelet értelmében fogok eljárni.

Arad, 1914. szeptember 27.

Greén Nándor,
főkapitány.

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

255000. A. V. 1914. szám.

Félarujegy váltására jogosító arcképes igazolványok kiállítása illetőleg érvényesítése az 1915. évre.

A rendőri alkalmazottak részére kiadott állandó jellegű utazási igazolványok érvénye változatlanul tovább fennáll és azok, akik ilyen igazolvány birtokában vannak, valamint akiknek hivatali állásuknál vagy egyéb tisztaságuknál fogva szövetkezeti jegyük, kedverményes áru bérletjegyük, hivatalos vasuti jegyük avagy éves szabadjegyük van, a félarujegy váltására jogosító arcképes igazolványt kiváltani nem tartoznak. Ezek azonban, ha igényjogosult családtagjaik részére félarujegy váltására jogosító arcképes igazolvány kiállításáért folyamodnak, azt a tényt, hogy az utóbb felsorolt valamely utazási igazolvány birtokában vannak, hivatali feladtságuk útján szintén igazolni tartoznak.

Azok, akik saját maguk és családtagjaik részére az 1914. vé december havának végéig az arcképes igazolvány kiállítását illetőleg annak az 1915. évre való érvényesítését kérelmezni elmulasztják az utazási kedvezményre való igényüket saját személyükre illetőleg családtagjaikra nézve az illető évre elvesztik.

Mindazok az igényjogosult polgári személyek, kik katonai kötelezettségük teljesítése végett bevonultak, ugy saját személyükre, mint igényjogosult családtagjaik részére, ugyszintén a katonai személyek általánosan, családtagjaik részére az arcképes igazolvány érvényének meghosszabítását, illetőleg azok újonnan leendő kiállítását 1915. évben később meghaározandó időpontig is kérelmezhetik.

Az évközben kinevezett, megválasztott vagy házasságra lépő igényjogosultak az arcképes igazolványt saját maguk és családtagjaik részére a kinevezetésüket, megválasztatásukat, nyugdíjaztatásukat vagy házasságra lépésüket követő második hó végéig megválthatják.

(Folytatása következik.)